

הבינלאומי

דוח על הסיכונים
גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים
ליום 30 ביוני 2023

מאפיאם בר

תוכן עניינים

עמוד	
4	חלק 1 - כללי
7	חלק 2 - יחסים פיקוחיים עיקריים וסקירת ניהול סיכונים ונכסי סיכון
8	סיכונים מובילים ומתפתחים
11	הון ומינוף
11	חלק 3 הרכב ההון
18	חלק 4 - יחס המינוף
20	סיכון אשראי
20	חלק 5 - סיכון אשראי
29	חלק 5 א - סיכון אשראי של צד נגדי
33	סיכון שוק
33	חלק 6 - סיכון שוק
34	סיכון נדילות
34	חלק 7 - סיכון נדילות

רשימת הטבלאות

עמוד	
7	יחסים פיקוחיים עיקריים (KM1)
11	סקירת נכסי סיכון משוקללים (OV1)
14	הרכב ההון הפיקוחי (CC1)
18	יחס המינוף (LR1) (LR2)
20	איכות האשראי של חשיפות אשראי (CR1)
21	שיטות להפחתת סיכון אשראי (CR3) במיליוני ש"ח
22	הגישה הסטנדרטית - חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקלות סיכון (CR5)
24	סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק
26	סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיוור וללא נגזרים) בישראל
27	נתונים על הלוואות לדיוור
28	סיכון האשראי בענף הבינוי והנדל"ן
29	ניתוח חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי גישה פיקוחית (CCR1)
29	הקצאת הון בגין התאמת שערון לסיכון אשראי (CCR2) (CVA) במיליוני ש"ח
30	הגישה הסטנדרטית - חשיפות לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי תיק פיקוחי ומשקלות סיכון (CCR3)
31	הרכב הביטחון בגין חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) (CCR5)
33	סיכון שוק בשיטה הסטנדרטית (MR1)
34	יחס כיסוי הנזילות (LIQ1)
37	יחס מימון יציב נטו (NSFR)
40	הרכב הנכסים הנזילים באיכות גבוהה

חלק 1 - כללי

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים בנק ישראל והנחיותיו, נדרשים תאגידים בנקאיים לפרסם דוח מפורט על הסיכונים ואופן ניהולם באתר האינטרנט שלהם, שיכלול מידע משמעותי כמותי ואיכותי לפי דרישות הגילוי של באזל ודרישות גילוי על סיכונים המבוססות על מקורות אחרים, לרבות דרישות גילוי שפורסמו על ידי הפורום ליציבות פיננסית (FSF) ודרישות גילוי שפורסמו על ידי הוועדה ליציבות פיננסית (Financial Stability Board). לצורך השלמת הגילוי יש לעיין בדוח זה ביחד עם הדוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2022 ויחד עם הדוח הכספי, ובכלל זה עם פרק "סקירת הסיכונים" בדוח הדירקטוריון וההנהלה, שמתפרסם לציבור. הדוח הרבעוני הינו מצומצם משמעותית בהתאם להנחיות בהוראה לגבי דרישות הגילוי הכמותיות והאיכותיות.

מדיניות גילוי

קבוצת הבינלאומי התווה מדיניות גילוי למידע שנדרש לפי הוראה 651 של בנק ישראל, שאושרה על ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון. עקרונות המדיניות קובעים תהליך לבחינת נאותות הגילויים, שנגזרים ממנה, בין היתר, קריטריונים איכותיים ופרמטרים כמותיים המסייעים לבחון כי הוצפו וטופלו באופן נאות כל הגילויים המהותיים הנדרשים, באופן שיביא לידיעת משתמשי הדוחות את כל המידע המהותי על פרופיל הסיכון של הבנק והקבוצה ודרכי ניהול הסיכונים. בנוסף, מעוגנות במדיניות הבקורות הפנימיות והנהלים למתן גילוי למידע זה.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח זה, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים במצב הגיאופוליטי, שינויים רגולטוריים, שינויים חשבונאיים וכן שינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק ואשר עשויים להביא לאי-התממשות ההערכות.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "יעד", "תחזית", "הערכה", "אומדן", "תרחיש", "חזוי", "צפוי", "להערכת הבנק", "בכוונת הבנק" וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "יכול", "יתכן", "ייהיה". ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים, אשר עשויים שלא להתממש או להתממש בצורה שונה מהצפוי כתוצאה, בין היתר, מהגורמים המפורטים לעיל או כתוצאה מהתממשות אחד או יותר מגורמי הסיכון המפורטים בפרק טבלת גורמי הסיכון בדוח על הסיכונים לשנת 2022 או פרק סקירת הסיכונים בדוחות הכספיים לשנת 2022.

המידע המוצג בדוח זה נסמך, בין היתר, על פרסומים של גורמים שונים כגון: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר ונתוני בנק ישראל, וכן על מידע פומבי שנמסר על ידי גורמים שונים, הפעילים והקשורים לשוקי ההון והכספים, או כאלה המשפיעים על שווקים אלה.

תחולת היישום

הקבוצה הבנקאית הכפופה לתחולת היישום כוללת:
הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ - החברה האם.
בנק מסד בע"מ - חברת בת של הבנק הבינלאומי.

לא קיימים איסורים או מגבלות משמעותיות אחרות כלשהן על העברת כספים או הון פיקוחי בתוך הקבוצה, מעבר למגבלות הכלליות החלות על ביצוע עסקאות מכל סוג כל עוד הבנק שומר על יחס ההון המזערי הנדרש ממנו על פי הדין. יצוין כי העברת כספים שאינם הון פיקוחי לחברות בנות, כפופה לנב"ת 312 - עסקאות עם אנשים קשורים ונב"ת 313 - מגבלות על חבות של לוואי ושל קבוצת לוואי.
העברת כספים לבנק בדרך של דיבידנד כפופה לעמידה במגבלות של חלוקת דיבידנד על פי חוק החברות ונב"ת 331, והעברת כספים לבנק בדרך שאינה דיבידנד כפופה למגבלות נב"ת 312.

כללי

פעילותה של הקבוצה מלווה בחשיפה לסיכונים, כשהעיקריים בהם הינם: סיכוני האשראי, לרבות ריכוזיות (ענפי משק ולווים), סיכוני שוק, כאשר העיקרי בהם הינו סיכון הריבית, סיכוני מזליות, סיכונים תפעוליים, לרבות סיכון סייבר ואבטחת מידע וסיכון טכנולוגיות המידע, סיכון ציות ואיסור הלבנת הון, סיכון אסטרטגיה, סיכון משפטי, סיכון חקיקה ורגולציה, סיכון מוניטין וסיכון מודלים.
פרוט לגבי תיאור פרופיל הסיכון של התאגיד הבנקאי ודרכי ניהולו ר' בדוח על הסיכונים לשנת 2022.

רקע

דוח הסיכונים נערך על רקע התפתחויות שונות בסביבת המאקרו, המשפיעות על הסביבה הכלכלית והעסקית שבה פועל הבנק. מפרסום בנק ישראל (בחוודש אוגוסט), בדבר דוח היציבות הפיננסית למחצית הראשונה של שנת 2023, עולה כי המשק הישראלי הושפע במהלך התקופה משני גורמים עיקריים: האחד, המשך ההידוק המוניטרי של המדיניות המוניטרית והאטת הצמיחה הכלכלית בארץ ובעולם, והשני, חוסר ודאות סביב השלכות שינויי החקיקה לגבי מערכת המשפט בישראל, על תפקודו של המשק ועל המערכת הפיננסית בכללותה. עוד צוין בדוח, שרמת הסיכון בערוץ המאקרו כלכלי, עלתה מרמה של בינוני-נמוך בתקופה קודמת, לרמה של בינוני-גבוה בתקופה הנוכחית.
המחצית הראשונה של השנה, התאפיינה באי וודאות באשר לאופן התפתחותן ומידת השפעתן, של יוזמות החקיקה לשינויים במערכת המשפט על כלכלת ישראל. חטיבת המחקר בבנק ישראל, הציגה בחודש יולי תחזית, בהנחה כי ההתפתחויות הפוליטיות לא ישפיעו על הפעילות הכלכלית, אם כי ציינה כי הסיכון המרכזי הוא ששינויים חקיקתיים ומוסדיים מהותיים, באם יבוצעו, ילוו באחת או יותר מההתפתחויות הבאות: עלייה בפרמיית הסיכון של המדינה שתלווה בפיחות של השקל, פגיעה בייצוא, ירידה בהשקעות המקומיות וביקוש לצריכה פרטית. ביום 24 ביולי 2023, אושרה בממשלה אחת מהיוזמות, הידועה כ"ביטול עילת הסבירות" בחוק יסוד: השפיטה (תיקון מספר 3). בעקבותיו פרסמו חברות הדירוג הבינלאומיות גילויי דעת, הנוגעים להשפעות הכלכליות של התיקון, כמפורט בהמשך.

בנוסף, התאפיינה המחצית הראשונה של 2023 בריבוי הצעות לשינויים רגולטוריים העשויים להשפיע על רווחיות המערכת הבנקאית. בהודעת הרבית שפורסמה בחודש יולי 2023, ציין בנק ישראל, כי שוק העבודה מצוי בסביבת תעסוקה מלאה, האינפלציה מתמתנת אך נמצאת מעל היעד. כמו כן, הוועדה המוניטרית בבנק ישראל החליטה להותיר את הרבית על כנה.

במחצית הראשונה של שנת 2023 ובמיוחד ב-3 החודשים האחרונים ניתן לראות כי קצב האינפלציה מתמתן, על פי עדכון חטיבת המחקר של בנק ישראל מחודש יולי 2023, שיעורי האינפלציה הצפויים לשנים 2023 ו-2024 עומדים על 3.5%-ו 2.4% בהתאמה (לעומת 3.9%-ו 2.3% בהתאמה, בתחזית הקודמת מחודש אפריל 2023). שיעור האינפלציה הצפוי בארבעת הרבעונים הקרובים (החל מרבעון השלישי של שנת 2023 ועד לסוף הרבעון השני של שנת 2024) צפוי לעמוד על 3.0%.

בעולם, סביבת האינפלציה מוסיפה להיות מעל יעדי הבנקים המרכזיים, אך מצויה במגמת התמתנות בחלק ניכר מהמדינות המפותחות. בארה"ב, נתוני הפעילות ממשיכים להצביע על צמיחה חיובית, ושוק העבודה ממשיך להיות הדוק.

לאחר רצף של עשר העלאות רבית שהחל בחודש אפריל 2022, בהן עלתה הרבית משיעור של 0.1%, ועד לרמה של 4.75% בחודש מאי 2023, הותיר בנק ישראל בחודש יולי את הרבית ללא שינוי. אך ציין, שעדיין קיימת היתכנות לא מבוטלת להמשך העלאה של הרבית, ככל שסביבת האינפלציה תחרוג מגבולות יעדיה. על פי הערכת חטיבת המחקר בבנק ישראל מיולי 2023, רבית בנק ישראל צפויה להתייצב ברמה של 4.75% או 5.0% בממוצע, ברבעון השני של שנת 2024.

במהלך המחצית הראשונה של שנת 2023, עלה שער החליפין של הדולר מול השקל בשיעור של כ-5%. זאת, בהמשך לעלייה בשיעור של כ-13%, בשנת 2022. שער החליפין של האירו מול השקל עלה במהלך המחצית הראשונה של השנה, בשיעור של כ-7%.

חטיבת המחקר של בנק ישראל, עדכנה את התחזית המאקרו כלכלית שלה ביולי 2023 והעריכה כי התוצר יצמח בשנת 2023 ובשנת 2024 בשיעור של 3% בכל אחת מהשנים, זאת תחת תרחיש בו המחלוקת סביב שינויים לגבי מערכת המשפט, תיושב באופן שלא ישפיע מכאן ואילך על הפעילות הכלכלית בישראל. עדכון הצמיחה כלפי מטה בשנת 2024 (ביחס לתחזית הקודמת באפריל שעמדה על 3.5%), נובע מהצפי להתמתנות בצמיחת הסחר העולמי וכן מעליית הרבית הריאלית בישראל בטווח התחזית.

רמת הסיכון של המשק הישראלי, כפי שהיא משתקפת מדירוגי חברות הדירוג ומשוקי ההון, נמוכה באופן יחסי. חברת דירוג האשראי העולמית S&P אישרה, בחודש מאי 2023, את דירוג האשראי של מדינת ישראל על החוב במטבע חוץ ברמה של AA-, עם תחזית דירוג "יציבה". ביום 27 ביולי 2023, פרסמה S&P, גילוי דעת, בו ציינה שבטווח הקצר, חוסר הוודאות הפוליטי המתמשך, יחד עם ביצועים כלכליים חלשים בסחר מול ארה"ב ואירופה והמשך מדיניות מוניטרית הדוקה, צפויים להוביל להאטת קצב הצמיחה הכלכלית ל-1.5% בשנת 2023, בהשוואה ל-6.5% בשנת 2022.

חברת דירוג האשראי העולמית Moody's אישרה, בחודש אפריל 2023, את דירוג האשראי של מדינת ישראל ברמה של A1, עם זאת הורידה Moody's את תחזית הדירוג מ"חיובית" ל"יציבה". ביום 25 ביולי 2023, פרסמה Moody's, גילוי דעת, בו ציינה שהרשות המחוקקת והרשות המבצעת בישראל הפכו לפחות צפויים, ועלולות לסכן את הכלכלה והיציבות החברתית. עוד צוין, שחלק מהערכות המוקדמות הנוגעות להרעה בכלכלה הישראלית, החלו להתממש (בולטת הירידה בהשקעה בהייטק בישראל), וכי לפי פרסום הרשות לחדשנות בישראל, למעלה מ-80% מחברות ההזנק החדשות בישראל בחרו להקים את המרכז שלהם מחוץ לישראל.

חברת דירוג האשראי העולמית Fitch אישרה, בחודש מרס 2023, את דירוג האשראי של מדינת ישראל ברמה של A+, והותירה אותו עם תחזית "יציבה". Fitch ציינה כי נכון למועד פרסום האשראי, לא ברור האם להצעות לשינויים במערכת המשפט בישראל, הנמצאות על הפרק, תהיה השפעה על דירוג האשראי של מדינת ישראל.

להשפעת דירוג האשראי של מדינת ישראל על יחס הלימות ההון של הבנק, ראה להלן בפרק "הון ומינוף". ביום 1 באוגוסט 2023, חברת דירוג האשראי העולמית Fitch, הורידה את הערכת דירוג האשראי של ארה"ב, מ-AAA לרמה אחת פחות, AA+, ושינתה את תחזית הדירוג מ-"שליט" ל-"יציבה". חברת הדירוג ציינה, כי חלה הידרדרות מתמשכת בסטנדרטים של הממשל לאורך 20 השנים האחרונות, לרבות בעניינים פיסקאליים ובענייני חוב. Fitch צופה, כי גירעון הממשלה (GDP), יעלה משיעור של -3.7% בשנת 2022, לשיעור של כ-6.3% מהתמ"ג בשנת 2023, ובשנים 2024 ו-2025 תימשך העלייה בגירעון לרמה של 6.6% ו-6.9%, בהתאמה.

המחצית הראשונה של 2023 התאפיינה בריבוי הצעות חוק ורפורמות שעשויות להשפיע באופן מוגבר על המערכת הבנקאית, להרחבה ראו להלן בפרק הסיכונים המובילים והמתפתחים.

הבנק ממשיך במעקב ובניטור אחר הסיכונים השונים ובכללם אלו שההסתברות להתממשותם גדלה בעקבות האירועים, השלכותיהם והשפעותיהם על הבנק, בין היתר, סיכוני האשראי, סיכוני הנזילות, סיכוני הסייבר ואבטחת המידע, סיכוני איסור הלבנת הון, הסיכון האסטרטגי, הסיכון המאקרו הכלכלי ועוד.

לפרטים נוספים ראו בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 30 ביוני 2023.

פרישות ומינויים

ביום 17 במאי 2023, הודיעה גב' סמדר ברבר-צדיק על כוונתה לסיים את כהונתה כמנכ"ל הבנק, לאחר כהונה של כ-16 שנה כמנכ"ל וכ-20 שנה במצטבר בתפקידים בכירים בבנק. הדירקטוריון החליט ביום 29 במאי 2023, על הקמת ועדת דירקטוריון לאיתור מועמדים לתפקיד מנכ"ל הבנק ("ועדת האיתור"). הרכב ועדת האיתור: יו"ר הוועדה מר רון לבקוביץ' (יו"ר הדירקטוריון), וחבריה הדירקטורים: גב' פנינה ביטרמן-כהן, מר גיל בינו, ד"ר רונן הראל ומר אילן עייש. ביום 13 באוגוסט 2023, החליט הדירקטוריון לאמץ את המלצת ועדת האיתור ולמנות את מר אלי כהן לתפקיד המנכ"ל הבא של הבנק. מר אלי כהן מכהן כיום כראש החטיבה לניהול סיכונים בבנק (CRO), סמנכ"ל וחבר הנהלת הבנק. המינוי כפוף לקבלת הסכמת המפקח על הבנקים או אישור על אי-התנגדותו. מועד סיום כהונתה של גב' ברבר-צדיק ותחילת כהונתה של מר אלי כהן ייקבע בהמשך, לאחר העברה מסודרת של התפקיד.

חלק 2 - יחסים פיקוחיים עיקריים וסקירת ניהול סיכונים ונכסי סיכון

יחסים פיקוחיים עיקריים (KM1)

על בסיס מאוחד ליום:					
א	ב	ג	ד	ה	
30.06.23	31.03.23	31.12.22	30.9.22	30.6.22	
הון זמין (במיליוני ש"ח) (*)					
11,525	11,125	10,802	10,476	10,214	1 הון עצמי רובד 1
11,466	11,060	10,751	10,391	10,123	1A הון עצמי רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר (4)
11,525	11,125	10,802	10,476	10,214	2 הון רובד 1
11,466	11,060	10,751	10,391	10,123	2A הון רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר (4)
15,078	14,612	14,250	13,872	13,050	3 הון כולל
15,018	14,546	14,201	13,787	12,959	3A הון כולל, לפני השפעת הוראות מעבר (4)
נכסי סיכון משוקללים (במיליוני ש"ח)					
108,293	105,428	103,636	103,001	100,635	4 סך הכל נכסי סיכון משוקללים (RWA)
יחסי הלימות הון (באחוזים), לפי הוראות המפקח על הבנקים (*)					
10.64%	10.55%	10.42%	10.17%	10.15%	5 יחס הון עצמי רובד 1
10.60%	10.48%	10.35%	10.08%	10.05%	5A יחס הון עצמי רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר
10.64%	10.55%	10.42%	10.17%	10.15%	6 יחס הון רובד 1
10.60%	10.48%	10.35%	10.08%	10.05%	6A יחס הון רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר
13.92%	13.86%	13.75%	13.47%	12.97%	7 יחס הון כולל
13.88%	13.80%	13.67%	13.38%	12.87%	7A יחס הון כולל, לפני השפעת הוראות מעבר
9.24%	9.24%	9.24%	9.24%	9.24%	11A יחס הון עצמי רובד 1 הנדרש ע"י המפקח על הבנקים (1)
1.40%	1.31%	1.18%	0.93%	0.91%	12A יחס הון עצמי רובד 1 זמין, מעבר לנדרש ע"י המפקח על הבנקים
יחס המינוף, לפי הוראות המפקח על הבנקים (2)					
221,596	216,044	207,943	205,407	203,386	13 סך החשיפות (במיליוני ש"ח)
5.20%	5.15%	5.19%	5.10%	5.02%	14 יחס המינוף (באחוזים)
5.17%	5.11%	5.17%	5.06%	4.98%	14A יחס המינוף, לפני השפעת הוראות מעבר (באחוזים) (4)
יחס כיסוי נזילות, לפי הוראות המפקח על הבנקים (3)					
64,372	56,503	53,642	52,575	51,229	15 סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה
48,154	43,159	42,299	41,526	41,126	16 סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו
134%	131%	127%	127%	125%	17 יחס כיסוי נזילות (באחוזים)
יחס מימון יציב נטו, לפי הוראות המפקח על הבנקים					
120,847	121,317	122,396	123,061	121,497	18 סך הכל מימון יציב זמין
90,408	91,401	92,227	92,169	90,576	19 סך הכל מימון יציב נדרש
134%	133%	133%	134%	134%	20 יחס מימון יציב נטו (באחוזים)

- (*) הון, יחסי הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון ויחס מינוף הינם לאחר השפעת התאמות בגין מהלכי התייעלות תפעולית - ר' באור 8 בתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2023.
- (1) ככלל יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ויחס הון הכולל הנדרש הינם 9% ו 12.5%, כאשר ליחס הון עצמי רובד 1 מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. עם זאת, בהתאם להוראות שעה בדבר התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה, לא חלה דרישת הון נוספת בשיעור של 1% על הלוואות לדיור למטרת מגורים שהועמדו החל מתחילת תוקפה של הוראת השעה (19 במרס 2020) ועד 30 בספטמבר 2021, ועל הלוואות לדיור לכל מטרה שהועמדו החל מיום 19 במרס 2020.
- (2) ר' חלק 4 להלן להרחבה בנושא יחס המינוף.
- (3) ר' חלק 7 להלן להרחבה בנושא יחס כיסוי נזילות.
- (4) לפני השפעת הוראות המעבר, ולפני השפעת התאמות בגין תכנית ההתייעלות.

סיכונים מובילים ומתפתחים

סיכונים מובילים ומתפתחים נגזרים מסביבת הפעילות העסקית של הבנק, וכוללים גם סיכונים שעשויים להיווצר בתחומים חדשים, או מוקדי סיכון חדשים בתחומים קיימים, שנגזרים, בין היתר, מתמורות בסביבה שמספיעה על תחומי הפעילות הבנקאית, לרבות סביבה רגולטורית, תחרותית, דיגיטלית ועוד.

להלן פרטים בדבר הסיכונים המובילים והמתפתחים העיקריים:

1. סיכון מאקרו כלכלי - התוצאות העסקיות של המערכת הבנקאית בישראל ושל הבנק כחלק ממנה, מושפעות באופן ישיר מהמצב הכלכלי בישראל ובעולם. הרעה בתנאים הכלכליים (לרבות שינוי ריבית, מטבע, אינפלציה ועוד) המושפעים גם מהתנאים הפוליטיים והביטחוניים, עלולה להביא לפגיעה בהכנסות הקבוצה, להגדיל את היקף החובות הבעייתיים ולהשפיע לרעה על תוצאות הקבוצה. להערכת הבנק, רמת סיכון המאקרו ממשיכה להיות גבוהה, וזאת לאור המשך רמות האינפלציה הגבוהות, השפעות עליית הריבית בארץ ובעולם, התנודתיות בשערי החליפין, התנודתיות בשווקי ההון המקומיים, השינויים הגאו-פוליטיים ועוד, העלולים להביא לעלייה ברמת הסיכונים השונים, להאטה בפעילות הכלכלית ולהשפעה לרעה על הפעילות העסקית של הבנק, על מצב הלווים ועל הכנסות קבוצת הבנק. ביום 2 באוגוסט 2023, פרסם בנק ישראל את דוח היציבות הפיננסית למחצית הראשונה של שנת 2023. בדוח צוין, כי רמת הסיכון בערוץ המאקרו כלכלי במשק, עלתה מרמה של בינוני-נמוך בתקופה קודמת, לרמה של בינוני-גבוה בתקופה הנוכחית. כמו כן, צוין כי בתקופה הנסקרת הושפע המשק, בין היתר, מחוסר הוודאות סביב השלכות שינוי החקיקה לגבי מערכת המשפט בישראל, על תפקודו של המשק ועל המערכת הפיננסית בכללותה.

לפרטים נוספים, ראו פרק התפתחויות כלכליות עיקריות בדו"ח הדירקטוריון והנהלה ליום 30 ביוני 2023.

להשפעת הפחתת דירוג מדינת ישראל על יחס הלימות ההון של הבנק, ראו להלן בפרק "הון ומינוף".

הבנק ממשיך במעקב ובניטור אחר הסיכונים השונים ובכללם אלו שההסתברות להתממשותם גדלה בעקבות האירועים, השלכותיהם והשפעותיהם על הבנק.

2. סיכון אסטרטגי/מודל עסקי - השינויים בסביבת הפעילות של הבנק וההתגברות המשמעותית בעוצמת התחרות נבחנו וקיבלו ביטוי בעת גיבוש התכנית האסטרטגית הקבוצתית לשנים 2023-2025 שאושרה בדצמבר 2022. התוכנית האסטרטגית נבחנת מול ההתפתחויות המאקרו-כלכליות והשינויים בסביבת התחרות ומול האתגרים בפניהם ניצב הבנק. שינויים המשפיעים על הסביבה העסקית ומשנים את עוצמת התחרות:

שינויים בסוג המתחרים - בשנים האחרונות התחרות על השירותים והמוצרים הפיננסיים התרחבה מעבר לתחרות המסורתית בין הבנקים, עם כניסתם והעמקת אחיזתם של שחקנים חדשים וקיימים לתחומים של פעילויות פיננסיות מסורתיות, כגון: בנקים דיגיטליים, מתחרים חוץ-בנקאיים, חברות ביטוח, חברות כרטיסי האשראי וחברות קמעונאיות, וחברות הזנק ופינטק שמפתחות מוצרים חדשניים בענף וחברות ביג טק עולמיות שצפויות להרחיב את פעילותן בתחומים הפיננסיים בשנים הקרובות.

שינוי במודל העסקי הבנקאי - ההתפתחויות הרבות שמתרחשות במקביל בזירות התחרות השונות בענף הפיננסי, הבנקאי והחוץ-בנקאי, בהתקדמות הטכנולוגיה, ובשינויים בצרכי הלקוחות והעדפותיהם, מביאות לשינוי במודל הבנקאי. שינויים טכנולוגיים - המעבר לבנקאות דיגיטלית וכניסת מתחרים טכנולוגיים לפעילות פיננסית מייצרים סיכונים ואתגרים טכנולוגיים וסיכונים אבטחת מידע וסייבר חדשים אליהם הבנק נערך.

שינויים רגולטוריים - הסביבה הרגולטורית ממשיכה באינטנסיביות בקידום הסדרתם של מהלכים להגברת התחרות בתחומים שונים, כגון שירותי תשלום, שינויים בשוק כרטיסי האשראי והתשלומים, החלת תקן לבנקאות פתוחה שמאפשר שיתוף מידע פיננסי של לקוחות עם צדדים שלישיים, רפורמת הניוד בין בנקים, הקמת לשכת שירותי מחשוב בנקאיים, רגולציה התומכת במעבר לבנקאות דיגיטלית ועוד.

שינויים בצרכי הלקוחות - סיכונים הקשורים לשינויים בטעמי הצרכן, ובכללם מוכנות גוברת לצריכת שירותים פיננסיים מגורמים חוץ-בנקאיים. דרישת התייעלות של המערכת הבנקאית - התחרות הגוברת במערכת הפיננסית הובילה לקידום מהלכי התייעלות במסגרתם ננקטו צעדים שונים לחיסכון בהוצאות, ובעקבות כך שיפור יחס היעילות. בהמשך למהלכי התייעלות בהם נוקט הבנק בשנים האחרונות, הבנק ממשיך להתיעל באמצעות הסטת פעילות לדיגיטל, ייעול תהליכים והתאמת מודל ההפעלה לסביבת הבנקאות המשתנה.

3. סיכון רגולטורי - מקורו של הסיכון הוא בהתגברות הדרישות הרגולטוריות בארץ ובעולם בשנים האחרונות. השינויים הרגולטוריים ויישום רפורמות רגולטוריות מגבירים את אי הוודאות והתחרותיות במערכת הפיננסית ויוצרים סיכון להכנסות ולהון הקבוצה, לרבות באמצעות מניעת או הטלת מגבלות על פעילות עסקית. שינויים אלה גם מחייבים את הבנק להיערכות, יישום והטמעה של דרישות רגולטוריות הכרוכים בעלויות והשקעות (כגון השקעות מיכוניות) נכבדות. כמו כן, אי עמידה בהוראות החוק והרגולציה החלות על הבנק והקבוצה חושף אותם לסנקציות, ובהן עיצומים כספיים, תביעות של לקוחות, לרבות תובענות ייצוגיות, הטלת אחריות פלילית על הבנק ועל נושאי משרה בו וכן לפגיעה בתדמיתו של הבנק בציבור. הסיכון הרגולטורי מורכב מהסיכון המשפטי, מסיכון הציות, ומסיכון האסטרטגי.

מדיניות הציות של הבנק מעגנת, בין היתר, את ערכי הציות אותם מקדם הבנק, משמשת כקו מנחה לפעילות כל הגורמים בבנק בניהול סיכונים הציות בכלל ובעמידה במכלול ההוראות הרגולטוריות בפרט, מתווה את העקרונות וקווי היסוד, ומעגנת את הסמכויות ותחומי האחריות

של הגורמים השונים בבנק ובקבוצה לצורך בניית תשתית נאותה ליישום החובות החלות על הבנק והקבוצה בתחום הציות והסדרתן בנהלים ותהליכים.

ההיבטים הרגולטוריים-משפטיים מפוקחים ומנוהלים על ידי מערך הייעוץ המשפטי במסגרת מדיניות לניהול הסיכון המשפטי המאושרת על ידי ההנהלה והדירקטוריון. המדיניות מסדירה את הדרכים לאיתור, מיפוי ומזעור של הסיכון המשפטי, לרבות באמצעות מעקב שוטף אחר ההתפתחויות בחקיקה, רגולציה ובפסיקה ומתן יעוץ ותמיכה משפטית שוטפים, בין היתר, על בסיס התפתחויות אלה.

בהיבט האסטרטגי, התכנית האסטרטגית ותכנית העבודה מתייחסות להשפעות אפשריות שצוינו לעיל, ולקוחות בחשבון את השינויים האמורים.

לצד רפורמות ויזמות רגולטוריות רבות שקודמו ומקודמות בשנים האחרונות ביחס לענף הפיננסים בכלל ולענף הבנקאות בפרט, נרשמת בחודשים האחרונים, בצל העלייה המהירה והניכרת של ריבית בנק ישראל, מגמה של העלאת יוזמות רגולטוריות וחקיקתיות, שעודן בשלב התחלתי, אשר נועדו או שעלולות, בין היתר, להשפיע ולהתערב באופן ישיר או עקיף במחירי השירותים והמוצרים של הבנקים ובריביות הנהוגות במערכת הבנקאית, הן ביחס לצד האשראי לציבור והן ביחס לצד הפיקדונות לציבור.

בהקשר הזה יש לציין גם את היוזמות הבאות, שכאמור עודן בשלב ההתחלתי: הצעות למיסוי רווחי יתר על תאגידים בנקאיים; הודעת רשות התחרות כי החלה בהליך היוועצות עם בנק ישראל בנושא הכרזה על חמש קבוצות הבנקים הגדולות כקבוצת ריכוז, תוך התייחסות לצעדים שיישקלו, אם וככל שתהיה הכרזה כאמור; תזכיר חוק בעניין פיתוח שוק הכסף, שמטרתו לשנות ולהנגיש את הקרנות הכספיות, כחלופה לפיקדונות הבנקים; קול קורא שפרסם משרד האוצר לקבלת התייחסות הציבור ליצירת "פיקדון ברירת מחדל" בתהליך תחרותי, תוך הסרת חסמים, למכירת פיקדונות שיבחרו על ידי חמש קבוצות הבנקים הגדולות.

מדובר, בין היתר, בהודעות ובבחינה של מהלכים, שכל אחד מהם לחוד, ובוודאי כמה מהם יחדיו, עלולים להשליך ישירות על פעילות המערכת הבנקאית ותוצאות הפעילות שלה ועל היחסים הרגולטוריים בהם הבנקים נדרשים, וזאת, בין היתר, נוכח ההשפעה האפשרית לשינוי ניכר ומהיר בהתנהלות הכלכלית במשק, ונוכח העובדה שאין ניסיון דומה למרבית המהלכים האלה, בארץ או בחו"ל, ולהשלכותיהם האפשריות. בשלב זה לא ניתן להעריך עד כמה, אם בכלל, ואיזה מהיזמות תתממש ומתי ומה תהיינה ההשפעות של שינויים אלה או חלקם, ככל שיתממשו, על הבנק.

לפרטים בדבר יוזמות רגולטוריות מהותיות בעלות השפעה אפשרית על פעילות הבנק בתקופת הדיווח ראו "מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים שחלים על קבוצת הבנק", בפרק מממשל תאגידי בדוח הכספי ליום 30 ביוני 2023.

4. סיכוני סייבר ואבטחת מידע (כחלק מהסיכון התפעולי) - סיכון סייבר מוגדר כפוטנציאל לנזק הנובע מאירוע סייבר בהתחשב ברמת סבירותו וחומרת השלכותיו. לסיכוני סייבר, דלף מידע ואבטחת מידע פוטנציאל גבוה לגרימת נזק בהתממש אירוע משמעותי הכרוך בעלויות שיקום גבוהות. החדשנות בבנקאות בתקשורת, שימוש בטכנולוגיות חדשות, מערכות פתוחות ויישומי מחשוב ענן, גוררות סיכונים תפעוליים בדגש על סיכוני סייבר ואבטחת מידע. לצורך ניהול נאות של סיכוני סייבר, הורחבה והותאמה המסגרת הקיימת של ניהול סיכוני טכנולוגיית המידע ואבטחת מידע בבנק בהיבטי תפיסת מרחב האיום ויכולות ההגנה הנדרשות. הבנק הגדיר אסטרטגיה, מדיניות, מינוי מנהל הגנת הסייבר ליישום המדיניות ובניית מתודולוגיה לניהול הסיכון. כמו כן, הבנק מנהל את סיכון הסייבר באמצעות נקיטת פעולות מניעה רבות להפחתת הסיכון כולל קידום מודעות בתחום סיכוני סייבר ואבטחת מידע וביצוע תרגילים. בתקופה האחרונה ממשיכות תקיפות סייבר על ארגונים פיננסיים בעולם, על ארגונים בארץ ועל גופי שרשרת האספקה של ארגונים אלו. כמו כן, קיימת מגמת עלייה בגורמי תקיפה מדינתיים, וכן עלייה משמעותית בנסיגות פשינג והנדסה חברתית. החשיפה להתממשות אירוע סייבר עולה בין היתר כתוצאה משימוש גובר של לקוחות בערוצים דיגיטליים והמשך עבודה מרחוק של עובדים וספקים. הבנק נוקט באופן שוטף בצעדים למזעור הסיכונים כולל: פתרונות גישה מרחוק המלווים ע"י מח' אבטחת מידע, הגברת ניטורים ויישום בקורות ואמצעים שונים בהתאם להתפתחות האיומים. לבנק קיימות פוליסות ביטוח המקנות כיסוי ביטוחי לקבוצת הבנק בגין אירועי נזק שונים כתוצאה מאירוע כשל מחשבי ו/או אירוע סייבר, בהתאם לתכולת הפוליסה.

5. סיכון טכנולוגיית המידע (כחלק מהסיכון התפעולי) - בשנים האחרונות, הסביבה הטכנולוגית מתפתחת והתלות בה הולכת וגוברת, ונוצר הצורך בהגדלת הגמישות העסקית והטכנולוגית והצורך בהגברת השימוש בטכנולוגיות חדשות. לקבוצת הבינלאומי קיימת תכנית לשדרוג תשתיות המחשוב, אשר מקנה מענה טכנולוגי לצורך מימוש האסטרטגיה העסקית של הבנק.

6. סיכונים חוצי גבולות (CROSS BORDER) (כחלק מסיכון הציות) - קבוצת הבנק פועלת בתחומי בנקאות שונים, ומספקת שירותים גם ללקוחות שהינם תושבי חוץ. על רקע המאמצים המוגברים של מדינות שונות באיתור כספים של תושביהן המוחזקים מחוץ למדינת התושבות והמגמה של שיתוף פעולה בינלאומי במאבק בהעלמות מס, עלולה פעילות הבנק מול תושבי החוץ כאמור להגדיל את החשיפה של הבנק לסיכוני ציות שמקורם בפעילות חוצה גבולות (Cross Border) וכן לסיכוני מוניטין. לקבוצה מדיניות ייעודית לנושא זה, נקבעו נהלי עבודה, ומתבצעת שורה של צעדים אופרטיביים לניהול וצמצום הסיכון.

בנוסף לאמור, חלו בשנים האחרונות התפתחויות בחקיקה וברגולציה הבנקאית באירופה ובעולם בכלל, שיש בהן להשפיע על רמת הסיכון והחשיפה לסיכוני ציות הנובעים מממן שירותים בנקאיים ללקוחות תושבי חוץ. ככלל הבנק אינו יוזם פעילות שיווק, קידום ופרסום ואינו מכוון

או מציע את שירותיו באופן מובהק או מכוון ללקוחות תושבי חוץ בין אם באופן ישיר ובין אם באופן מקוון. לבנק אין שלוחות או נציגויות מחוץ לישראל ועובדי הבנק לא פועלים מחוץ לישראל. לגבי חשבונות של תושבי חוץ הנפתחים בבנק, נוקט הבנק בגישה מבוססת סיכון בכל תהליכי פתיחת החשבונות ותהליכי ניהול החשבונות, על מנת למזער ולגדר ככל האפשר היתכנות או אפשרות שהבנק יפר את הדין הזר בעת מתן שירותים בנקאיים ללקוחות תושבי חוץ. זאת על ידי איסור ביצוע פעילות שיווק אקטיבית, הגבלה והתאמה של סוג ואופן מתן השירותים, לרבות הגבלה או הימנעות ממתן שירותים לתושבי חוץ בעת שהייתם מחוץ לישראל, והתייחסות לסוגיית יוזם השירות. רמת הסיכון חוצה גבולות התגברה מאז תחילת המלחמה בין רוסיה ואוקראינה ותחילת משטר הסנקציות על רוסיה והאזורים הבדלניים באוקראינה. יודגש כי נוכח המציאות הקיימת, חוזקו הבקורות והבדיקות המבוצעות בבנק, בדגש על עדכון רשימות המוכרזים בסנקציות באופן שוטף, ובקרה אחר פעולות המבוצעות מול מדינות רוסיה, אוקראינה ובלארוס.

הוראות ה- FATCA - חקיקה אמריקאית המעוגנת בהסכם בין מדינת ישראל עם ישראל בדרך של חקיקה מקומית. במסגרת כללי הוראה זו מפעיל הבנק תהליכים פנימיים לזיהוי ותייעוד לקוחות אמריקאים ומדווח עליהם מדי חודש ספטמבר לגבי שנת המס הקודמת, לרשות המיסים בארה"ב באמצעות רשות המס בישראל בהתאם לדרישות ההוראה. בהתאם לתקנות, הבנק מאפשר פתיחת חשבון חדש בכפוף לחתימת לקוח על הצהרה בדבר תושבות המס שלו.

הוראות ה- CRS - תקן שפותח ע"י ארגון ה- OECD ושמטרתו איסוף מידע לגבי תושבות המס של לקוחות הבנק ודיווח עליהם לרשויות המס של המדינות המשתתפות, באמצעות רשות המס בישראל. התקן אשר הוטמע בחקיקה מקומית, מיושם ע"י הבנק אשר מדווח מדי חודש ספטמבר לגבי שנת המס הקודמת על לקוחותיו שהצהירו על תושבות מס זרה או שבחשבונם אינדיקציה לתושבות מס כזו. תקנות ה- OI - תקנות מס בארה"ב הנוגעות לניכוי מס במקור על הכנסה הנובעת ממקור אמריקאי לרבות הכנסה מדיבידנדים ותשלומי ריבית על ניירות ערך אמריקאיים. התקנות קובעות, בין היתר, חובות זיהוי, תיעוד, ניכוי ודיווח וחלות על כל המחזיקים בני"ע עם תקבולים ממקור אמריקאי, לקוחות אמריקאים ושאינם אמריקאים.

7. סיכון בנקאות הוגנת (conduct risk) (כחלק מסיכון הציות) - קבוצת הבנק הטמיעה ערכי הוגנות ושקיפות בפעילותה מול לקוחותיה ופועלת לחיזוק עקרונות אלו בהתנהלותה השוטפת. ככלל, נדרשת קבוצת הבנק לוודא, כי ההצעות הניתנות ללקוח מותאמות לצרכיו, וכי השירותים המוענקים לו ניתנים לו ללא הפליה, מכל סוג. אי עמידה בסטנדרט התנהלות ראוי חושפת את הקבוצה לסיכונים שונים כמו סיכונים ציות, משפטי, מוניטין וכיו"ב. לקבוצת הבנק קיימת מדיניות בנושא התנהלות עסקית נאותה כחלק ממדיניות הציות ואחד מיעדי קצין הציות הינו לפעול להטמעת עקרונות המדיניות בקרב החטיבות השונות.

8. סיכונים סביבה ואקלים - הם הסיכונים לחשיפה להפסדים מסיכונים הקשורים להשפעות סביבתיות הן בשל עלויות שמקורן בחשיפה לסיכונים סביבה - פגיעה סביבתית (זיהום קרקע, זיהום אוויר, מחסור במים, רעידות אדמה וכיו"ב) והן בשל עלויות הנובעות מהחשיפה לסיכונים האקלים - סיכונים פיזיים (גלי חום, בצורות, שיטפונות, הצפות ועוד) או סיכונים מעבר הקשורים לשינויי האקלים. לסיכונים אלו השפעה אפשרית במספר היבטים באופן ישיר או עקיף: סיכון אשראי, סיכון שוק, סיכון תפעולי, סיכון משפטי, סיכון ציות וסיכון מוניטין. השפעה ישירה - כתוצאה מעלויות מפגעים סביבתיים שעל הבנק לשאת בהם בגין נזקים ישירים הקשורים בשינויי אקלים או הפסד כספי העלול להיגרם כתוצאה מאימוץ של הוראות לגבי מדיניות אקלים וסביבה, התפתחות טכנולוגית ושינויים בהעדפות השוק. השפעה עקיפה - כגון על סיכונים האשראי - עלולה לנבוע מהרעה במצבו הפיננסי של לווה בעקבות השפעות סביבתיות ושינויי אקלים, בין היתר בעקבות אי-עמידה בהוראות הדין הסביבתיות הרלבנטיות, בשל הוצאות גדולות הנדרשות כדי לעמוד בדרישות רגולציה סביבתית או בשל קנס גבוה שניתן להשית על הלווה בשל פגיעה סביבתית, וכן התממשות של סיכונים אחרים הקשורים בסיכונים סביבתיים כגון סיכון משפטי וסיכון מוניטין. הבנק נוקט בפעולות לזיהוי וניהול סיכונים אלו, בדגש על סיכון האשראי, תוך חתירה לצמצום או מניעה של סיכון הנובע מהשפעה סביבתית שיש בה פוטנציאל לפגיעה. הבנק רואה חשיבות במימון פרויקטים/גופים התורמים לפיתוח סביבתי, כגון מימון פרויקטים בתחום האנרגיה המתחדשת.

דיון בגורמי סיכון

לדיון בגורמי הסיכון ראו בדוח על הסיכונים לשנת 2022 ופרק סקירת הסיכונים בדוחות הכספיים לשנת 2022. לא היו שינויים בטבלת גורמי הסיכון במהלך ששת החודשים הראשונים של שנת 2023, בהשוואה לטבלה שפורסמה בדוחות לשנת 2022, למעט:

- סיכון מניות - ברבעון הראשון של השנה, הורדה רמת הסיכון מ"נמוכה-בינונית" ל"נמוכה", וזאת על רקע המשך מגמת הקיטון בחשיפה לאפיק זה.

סקירת נכסי סיכון משוקללים (OV1) (במיליוני ש"ח)

ג	ב	א	
דרישות הון מזעריות (א)	נכסי סיכון משוקללים		
30.6.23	31.3.23	30.6.23	
11,547	90,862	92,372	1 סיכון אשראי (לא כולל סיכון אשראי של צד נגדי CCR) (גישה סטנדרטית) (ב)
196	1,480	1,568	6 סיכון אשראי של צד נגדי (גישה סטנדרטית)
92	808	738	10 התאמה בגין סיכון אשראי (CVA)
5	29	41	15 סיכון סילוק (Settlement risk)
-	-	-	16 חשיפות איגוח (גישה סטנדרטית)
416	3,199	3,326	25 סכומים מתחת לספי הניכוי (כפופים למשקל סיכון 250%)
12,256	96,378	98,045	סך הכל סיכון אשראי
123	841	980	20 סיכון שוק (גישה סטנדרטית)
1,159	8,209	9,268	24 סיכון תפעולי
13,538	105,428	108,293	27 סך הכל

(א) דרישות הון בהתאם ליחס ההון הכולל המזערי הנדרש בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין, הבנק נדרש לעמוד ביחס הון כולל מזערי של 12.5%.

(ב) סיכון אשראי אינו כולל סיכון אשראי של צד נגדי, התאמה בגין סיכון אשראי, סיכון סילוק, חשיפות איגוח וסכומים מתחת לסף הניכוי.

הון ומינוף

חלק 3 הרכב ההון

באזל

הבנק מיישם את הוראות ועדת באזל בנושא מדידה והלימות הון, כפי שאומצו על ידי בנק ישראל בהוראות ניהול בנקאי תקין 201 עד 211. הוראות באזל מתייחסות ל-3 נדבכים:

נדבך ראשון - דרישות הון מזעריות, המחושבות לכל אחד מסוגי הסיכונים בנפרד, כאשר לגבי סיכוני אשראי הגישות העיקריות הן:

1. הגישה הסטנדרטית המסתמכת בעיקר על נתוני דירוגי אשראי של חברות דירוג חיצוניות.
 2. הגישות המתקדמות המבוססות על דירוגים פנימיים אשר חושבו בהתאם למודלים שפותחו על ידי הבנק (Internal Ratings-Based).
- הבנק מיישם את הגישה הסטנדרטית לכלל החשיפות של הבנק, ובגין סיכון שוק מבוצע גם חישוב של הקצאת ההון הנדרשת בגין הסיכון הספציפי בתיק למסחר.

נדבך שני - עוסק בתהליך הפנימי להערכת נאותות ההון ביחס לפרופיל הסיכונים של הבנק - תהליך ה-ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) ובמערכי הפיקוח והבקרה שהבנק מיישם. תהליך ה-ICAAP נועד להבטיח קיום רמה הולמת של אמצעים הוניים שתתמוך בכלל הסיכונים הגלומים בפעילות הבנק, לרבות בהתחשב בתוכניות אסטרטגיות עתידיות, זאת מעבר לדרישות ההון המינימאליות שעל הבנק להחזיק בהתאם לנדבך הראשון, ובכלל זה: סיכון ריכוזיות אשראי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכון אינפלציה, סיכון ציות, סיכון הלבנת הון ומימון טרור, סיכון אסטרטגיה, סיכון משפטי, סיכון מוניטין, סיכון מודלים ועוד. התהליך כולל, בין היתר, בחינת המנגנונים המובנים לזיהוי הסיכונים ומוקדי הסיכון וביצוע הערכת נאותות הונית על בסיס תרחישים שונים, בחינת קיום תהליכים פנימיים ליישום ממשל תאגידי נאות, שיפור ושדרוג מערכי הבקרה והביקורת וקיום תשתית תרחישי קיצון נאותה הכוללת תרחישי קיצון הוליסטיים. כמו כן, עוסק נדבך זה בתהליך הסקירה הפיקוחי (SREP) מול בנק ישראל.

נדבך שלישי - משמעת שוק - דרישות הגילוי והדיווח לציבור. הנדבך כולל את דרישות הגילוי בדיווח הכספי של תאגיד בנקאי.

במהלך חודש מרס 2020, פירסמה ועדת באזל לפיקוח בנקאי (BCBS) הודעה על דחייה בכניסתם לתוקף של העדכונים להוראות ל"מדידה והלימות הון" (המכונה "באזל 4") שפורסמו בחודש דצמבר 2017. היישום אמור להיכנס לתוקף באירופה החל מה-1 בינואר 2025. חשוב לציין כי בשלב זה, לא ידוע באיזה אופן ומתי יאומצו הוראות אלה בישראל.

אימוץ הוראות באזל ע"י בנק ישראל

הבנק מיישם את הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 211-201 בנושא מדידה והלימות הון כפי שעודכנו, על מנת להתאימן להנחיות באזל. בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין בדבר יחסי הון מזעריים, נדרש הבנק לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי של 9% יחס הון כולל של 12.5% וזאת כתאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא עד 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית. ליחס ההון העצמי רובד 1 המזערי מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיוור למועד הדיווח, למעט הלוואות לדיוור שניתנו בתקופת הוראת השעה כמפורט להלן.

לאור התמודדות עם משבר הקורונה וכחלק מהתאמות להוראות ניהול בנקאי תקין, פרסם הפיקוח על הבנקים, את הוראת ניהול בנקאי תקין 250 בה נכללה, בין היתר, הוראת שעה לעדכון הוראה 329, אשר מבטל את דרישות ההון של נקודת אחוז נוספת על הלוואות לדיוור לרכישת דירת מגורים, שהועמדו בתקופה החל מיום 19 במרס 2020 ועד ליום 30 בספטמבר 2021, ועל הלוואות לדיוור שלא לצורך רכישת זכות במקרקעין ובמשכון דירה (להלן - "הלוואה לכל מטרה") שהועמדו החל מיום 19 במרס 2020.

ביום 27 בדצמבר 2021 פרסם בנק ישראל חוזר לפיו, בוצע עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 329 בנושא מגבלות על ההלוואות לדיוור לפיו, דרישת ההון הנוספת בשיעור 1 נקודת האחוז תחול בגין הלוואות למטרת דיוור בלבד ולא תחול בגין הלוואות לכל מטרה.

יעדי ההון שנקבעו על ידי הדירקטוריון הינם:

- במצב עסקים רגיל - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-9.25% יחס ההון הכולל לא יפחת מ-12.50%.
- במצב קיצון - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-6.50% יחס ההון הכולל לא יפחת מ-9.00%.

השפעת דירוג האשראי של מדינת ישראל

לדירוג האשראי של מדינת ישראל ישנה השפעה על דרישות ההון, מכיוון שדרישות ההון בגין חשיפות מקומיות לממשלות, לישויות סקטור ציבורי ולגופים פיננסיים, נגזרות מדרישות ההון של בנק ישראל. להערכת הבנק, אם וככל שירד דירוג האשראי של מדינת ישראל ב-NOTCH אחד על ידי חברת הדירוג S&P, יגרום הדבר לירידה של 0.25%-0.32% ביחס הון רובד 1 ויחס הון כולל בהתאמה, נכון לנתוני 30 ביוני 2023.

חוזר בדבר הקצאת הון נוספת בגין מימון קרקעות במינוף גבוה

ביום 22 במאי 2022, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 203 (מדידה והלימות ההון) שמטרתה טיפול בחשיפות לענף הבינוי והנדל"ן. בהתאם לחוזר נקבע כי לרשימת החובות המשוקללים לסיכון ב-150% נוספו הלוואות המיועדות לרכישת קרקע למטרות פיתוח או בנייה, בשיעור העולה על 80% משווי הנכס הנרכש (LTV), למעט הלוואות לרכישת קרקע חקלאית שאין לגביה אופק תכנוני או כוונה להגיש בקשה לשינוי יעוד (planning consent) והלוואות לרכישת קרקע לשימוש עצמי של לווה שאינו מסווג בענף המשק בינוי ונדל"ן.

השפעת החוזר על מלאי ההלוואות של הבנק ליום 30 ביוני 2022, נפרסה בשיעורים רבעוניים שווים, החל מיום 30 בספטמבר 2022 ועד ליום 30 ביוני 2023.

הרכב ההון הפיקוחי (CC1)

א		ב		ג		ד	
הון הפיקוחי		ליום 30 ביוני 2023		ליום 30 ביוני 2022			
		סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III		סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III		הפניות למאזן הפיקוחי	
		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח			
הון עצמי רובד 1: מכשירים ועודפים							
1	הון מניות רגילות שהונפק על ידי התאגיד הבנקאי ופרמיה על מניות רגילות הכלולות בהון עצמי רובד 1.	927	927	1	927		
2	עודפים, לרבות דיבידנד שהוצע או שהוכרז לאחר תאריך המאזן.	10,655	10,655	2	9,337		
3	רווח כולל אחר מצטבר ועודפים שניתן להם גילוי.	(289)	(289)	3	(291)		
4	מכשירי הון עצמי רובד 1 שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר	-	-	-	-		
5	מניות רגילות שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי שאוחדו והמוחזקות על ידי צד ג' (זכויות מיעוט).	272	272	4	254		
6	הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים.	11,565	11,565		10,227		
הון עצמי רובד 1: התאמות פיקוחיות וניכויים							
9	נכסים לא מוחשיים אחרים למעט זכויות שירות למשכנתאות, בניכוי מיסים נדחים לשלם.	95	95	5	97		
14	רווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההון של התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של התאגיד הבנקאי. בנוסף, בהתייחס להתחייבויות בגין מכשירים נגזרים, יש לגרוע את כל התאמות השווי החשבונאיות (DVA) הנובעות מסיכון האשראי העצמי של הבנק.	4	4	6	7		
15	עודף יעודה על עתודה, בניכוי מיסים נדחים לשלם שישולקו אם הנכס יהפוך ללא צובר או ייגרע בהתאם להוראות הדיווח לציבור.	-	-	7	-		
26	התאמות פיקוחיות וניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים	(59)	(59)		(91)		
26א	מזה: בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים.						
26ב	מזה: בגין זכויות שירות למשכנתאות.						
26ג	מזה: בגין השפעת תכנית ההתייעלות.	(59)	(59)		(91)		
26ד	מזה: התאמות פיקוחיות נוספות להון עצמי רובד 1 שלא נכללו במסגרת סעיפים 26א ו-26ב						
	התאמות פיקוחיות בהון עצמי רובד 1 הכפופות לטיפול הנדרש לפי אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III	-	-		-		
28	סך כל ההתאמות הפיקוחיות והניכויים בהון עצמי רובד 1.	40	40		13		
29	הון עצמי רובד 1.	11,525	11,525		10,214		
הון רובד 1 נוסף: מכשירים							
36	הון רובד 1 נוסף לפני ניכויים.	-	-		-		
הון רובד 1 נוסף: ניכויים							
44	הון רובד 1 נוסף.	-	-		-		
45	הון רובד 1.	11,525	11,525		10,214		
הון רובד 2: מכשירים והפרשות							
46	מכשירים שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי (שאינם נכללים בהון רובד 1) ופרמיה על מכשירים אלו.	2,354	2,354		1,781		
47	מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר.	-	-	8	-		
48	מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברה בת של התאגיד הבנקאי למשקיעי צד ג' שמוזגה ב-1.1.19.	-	-	9	-		

	א	ב	ג	ד
49	מזה: מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברה בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על ידי משקיעי צד ג', המופחתים בהדרגה מהון רובד 2 שמוזגה ב-1.1.19			
50	1,199		1,055	10+11
51	3,553		2,836	
הון רובד 2: ניכויים				
57	-		-	סך כל ההתאמות הפיקוחיות להון רובד 2.
58	3,553		2,836	הון רובד 2.
59	15,078		13,050	סך ההון.
60	108,293		100,635	סך נכסי סיכון משוקללים.
יחסי הון וכריות לשימור הון				
61	10.64%		10.15%	הון עצמי רובד 1 (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)
62	10.64%		10.15%	הון רובד 1 (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)
63	13.92%		12.97%	ההון הכולל (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)
דרישות מזעריות שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים				
69	9.24%		9.24%	יחס הון עצמי רובד 1 מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים
71	12.50%		12.50%	יחס הון כולל מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים
סכומים שמתחת לסף ההפחתה (לפני שקלול סיכון)				
72	209		548	13
73	666		584	14+15
75	686		605	16
תקרה להכללת הפרשות ברובד 2				
76	1,199		1,055	הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות תחת הגישה הסטנדרטית, לפני יישום התקרה.
77	1,226		1,162	התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 תחת הגישה הסטנדרטית.
מכשירי הון שאינם כשירים כהון פיקוחי הכפופים להוראות המעבר				
84	-		-	סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון רובד 2 הכפופים להוראות המעבר [בהתאם להוראות המעבר בהוראה 299].
85	-		-	סכום שנוכה מהון רובד 2 בשל התקרה.

הרכב ההון הפיקוחי ליום 31.12.2022, במיליוני ש"ח		א	ב	הפניות למאזן הפיקוחי
הון עצמי רובד 1: מכשירים ועודפים				סכומים שלא נוכחו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III
1	הון מניות רגילות שהונפק על ידי התאגיד הבנקאי ופרמיה על מניות רגילות הכלולות בהון עצמי רובד 1.	927		1
2	עודפים, לרבות דיבידנד שהוצע או שהוכרז לאחר תאריך המאזן.	9,935	-	2
3	רווח כולל אחר מצטבר ועודפים שניתן להם גילוי.	(303)	-	3
4	מכשירי הון עצמי רובד 1 שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר.	-		
5	מניות רגילות שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי שאוחדו והמוחזקות על ידי צד ג' (זכויות מיעוט).	265	-	4
6	הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים.	10,824	-	
הון עצמי רובד 1: התאמות פיקוחיות וניכויים				
9	נכסים לא מוחשיים אחרים למעט זכויות שירות למשכנתאות, בניכוי מיסים נדחים לשלם.	96		5
14	רווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההון של התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של התאגיד הבנקאי. בנוסף, בהתייחס להתחייבויות בגין מכשירים נגזרים, יש לגרוע את כל התאמות השווי החשבונואיות (dva) הנובעות מסיכון האשראי העצמי של הבנק.	5	-	6
15	עודף יעודה על עתודה, בניכוי מיסים נדחים לשלם שישולקו אם הנכס יהפוך ללא צובר או ייגרע בהתאם להוראות הדיווח לציבור.			7
26	התאמות פיקוחיות וניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים	(79)		
26א	מזה: בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים.			
26ב	מזה: בגין זכויות שירות למשכנתאות.			
26ג	מזה: בגין השפעת תכנית ההתייעלות.	(79)		
28	סך כל ההתאמות הפיקוחיות והניכויים בהון עצמי רובד 1.	22	-	
29	הון עצמי רובד 1.	10,802	-	
הון רובד 1 נוסף: מכשירים				
36	הון רובד 1 נוסף לפני ניכויים.			
הון רובד 1 נוסף: ניכויים				
44	הון רובד 1 נוסף.	-		
45	הון רובד 1.	10,802	-	
הון רובד 2: מכשירים והפרשות				
46	מכשירים שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי (שאינם נכללים בהון רובד 1) ופרמיה על מכשירים אלו.	2,296		
47	מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר.	-		8
48	מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי למשקיעי צד ג'.	-		9
49	מזה: מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על ידי משקיעי צד ג', המופחתים בהדרגה מהון רובד 2.	-		
50	הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפי השפעת המס המתייחס.	1,152		10+11
51	הון רובד 2 לפני ניכויים.	3,448		
הון רובד 2: ניכויים				
57	סך כל ההתאמות הפיקוחיות להון רובד 2.	-		
58	הון רובד 2.	3,448		
59	סך ההון.	14,250		
60	סך נכסי סיכון משוקללים.	103,636		

ב		א	
הפניות למאזן הפיקוחי	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאדל III		
הרכב ההון הפיקוחי ליום 31.12.2022, במיליוני ש"ח			
יחסי הון וכריות לשימור הון			
61	הון עצמי רובד 1 (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)	10.42%	
62	הון רובד 1 (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)	10.42%	
63	ההון הכולל (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)	13.75%	
דרישות מזעריות שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים			
69	יחס הון עצמי רובד 1 מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים	9.24%	
71	יחס הון כולל מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים	12.50%	
סכומים שמתחת לסף ההפחתה (לפני שקלול סיכון)			
72	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים (למעט תאגידים בנקאיים וחברות בנות שלהם), שאינן עולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי והן מתחת לסף ההפחתה.	310	13
73	השקעות בהון עצמי רובד 1 של תאגידים פיננסיים (למעט תאגידים בנקאיים וחברות בנות שלהם), העולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי, והן מתחת לסף ההפחתה.	602	14+15
75	מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי שהן מתחת לסף ההפחתה.	631	16
תקרה להכללת הפרשות ברובד 2			
76	הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות תחת הגישה הסטנדרטית, לפני יישום התקרה.	1,152	
77	התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 תחת הגישה הסטנדרטית.	1,185	
מכשירי הון שאינם כשירים כהון פיקוחי הכפופים להוראות המעבר			
84	סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון רובד 2 הכפופים להוראות המעבר [בהתאם להוראות המעבר בהוראה 299].	-	
85	סכום שנוכה מהון רובד 2 בשל התקרה.	-	

חלק 4 - יחס המינוף

השוואה בין הנכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף (LR1)

31 בדצמבר 2022	30 ביוני 2022	30 ביוני 2023	
		במיליוני ש"ח	
195,955	192,026	208,130	1 סך הנכסים בהתאם לדוחות הכספיים המאוחדים
-	-	-	2 ההתאמות בגין השקעות בישויות בתחום הבנקאות, הפיננסים, הביטוח או המסחר שאוחדו לצרכים חשבונאיים, אך אינם בתחולת האיחוד לצרכים פיקוחיים
-	-	-	3 ההתאמות בגין נכסי נאמנות שהוכרו במאזן בהתאם להוראות הדיווח לציבור, אך לא נכללו במדידת החשיפה של יחס המינוף
(760)	(957)	(387)	4 התאמות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
-	-	-	5 התאמות בגין עסקאות מימון ניירות ערך (לדוגמא: עסקאות רכש חוזר והלוואות מובטחות דומות אחרות)
11,761	11,414	12,721	6 התאמות בגין פריטים חוץ מאזניים (המרה של החשיפות החוץ מאזניות לסכומים שווי ערך אשראי)
987	903	1,132	7 התאמות אחרות (*)
207,943	203,386	221,596	8 חשיפה לצורך יחס המינוף

(*) עיקר סכום ההתאמות נובע מהפרשה קבוצתית להפסדי אשראי.

יחס המינוף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 218 (LR2)

31 בדצמבר 2022	30 ביוני 2022	30 ביוני 2023	
		במיליוני ש"ח	
192,813	189,858	204,090	חשיפות מאזניות
(97)	(98)	(96)	1 נכסים במאזן (למעט נגזרים ועסקאות מימון ניירות ערך, אך לרבות בטחונות)
192,716	189,760	203,994	2 (סכומים בגין נכסים שנוכו בקביעת הון רובד 1)
			3 סך חשיפות מאזניות (למעט בגין נגזרים ועסקאות מימון ניירות ערך)
			חשיפות בגין נגזרים
*1,329	2,117	1,626	4 עלות השחלוף הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים (לדוגמא: לאחר הפחתת בטחון משתנה במזומן כשיר)
*2,125	(194)	3,151	5 סכומי תוספות בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים
-	-	-	6 גילום (gross-up) ביטחונות שניתנו בגין נגזרים, שנוכו מהנכסים במאזן בהתאם להוראות הדיווח לציבור
-	-	-	7 (ניכויים של נכסי חייבים בגין בטחון משתנה במזומן שניתן בעסקאות בנגזרים)
-	-	-	8 (רגל צד נגדי מרכזי פטורה של חשיפות מסחריות שסולקו על ידי הלקוח)
-	-	-	9 סכום נקוב אפקטיבי מתואם של נגזרי אשראי שנכתבו
-	-	-	10 בניכוי: קיזוזים נקובים אפקטיביים מתואמים וניכוי תוספות בגין נגזרי אשראי שנכתבו
3,454	1,923	4,777	11 סך חשיפות בגין נגזרים
			חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך
12	289	104	12 נכסים ברוטו בגין עסקאות מימון ניירות ערך (ללא קיזוזים), לאחר התאמות בגין עסקאות שמטופלות כמכירה חשבונאית
-	-	-	13 (סכומים שקוזזו של מזומנים לשלם ושל מזומנים לקבל מנכסים ברוטו בגין עסקאות מימון ניירות ערך)
-	-	-	14 חשיפת סיכון אשראי של צד נגדי מרכזי בגין נכסי מימון ניירות ערך
-	-	-	15 חשיפות בגין עסקאות כסוכן
12	289	104	16 סך חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך
			חשיפות חוץ מאזניות אחרות
43,774	43,398	46,079	17 חשיפה חוץ מאזנית בערך נקוב ברוטו
(32,013)	(31,984)	(33,358)	18 (התאמות בגין המרה לסכומים שווי ערך אשראי)
11,761	11,414	12,721	19 פריטים חוץ מאזניים
			הון וסך החשיפות
10,802	10,214	11,525	20 הון רובד 1
207,943	203,386	221,596	21 סך החשיפות
			יחס מינוף
5.19%	5.02%	5.20%	22 יחס המינוף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 218

* בהתאם לגישה הסטנדרטית לסיכון אשראי צד נגדי (SA-CCR) המחושבת החל מיום ה-1 ביולי 2022, סכומי עלות השחלוף והתוספת בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית מוכפלים במקדם Alpha המשמש לחישוב EAD רגולטורי, למעט חשיפות בגין הפקדות ובטחונות לקרן הסיכונים של מסלקת המעו"ף שנכללות בסכום עלות השחלוף ואינן מוכפלות במקדם.

ביום 15 במאי 2022, פרסם בנק ישראל עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 250 - התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה), במסגרתה הוּאָרַךְ תוקף העדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 218 בנושא יחס מינוף. העדכון מקל את דרישת יחס המינוף בחצי נקודת האחוז, כך שעל הבנק לעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-4.5% על בסיס מאוחד (במקום 5%), וזאת כתאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא עד 24% מהיקף הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית. לעניין הפחתת דרישות המינוף, נקבע כי ההקלה תמשיך לחול עד ליום 30 ביוני 2024 ובלבד שיחס המינוף לא יפחת מיחס המינוף ליום 31 בדצמבר 2023 או מיחס המינוף המזערי שחל על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם.

חלק 5 - סיכון אשראי

סיכון האשראי הינו הסיכון שלוה או צד נגדי, של הבנק, לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק על פי הסכם האשראי. במסגרת יישום הוראות באזל מיישמת הקבוצה את הגישה הסטנדרטית בגין החשיפה לסיכונים אשראי. במסגרת נדבך 2 מאותגרת הקצאת ההון של הנדבך הראשון ובמידת הצורך מתבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכונים האשראי. בהחלטת הרבית שפרסם בחודש יולי 2023, הותיר בנק ישראל את הרבית ללא שינוי ברמה של 4.75%, אך ציין, שעדיין קיימת היתכנות לא מבוטלת להמשך העלאה של הרבית, ככל שסביבת האינפלציה תחרוג מגבולות היעד. על פי הערכת חטיבת המחקר בבנק ישראל, הרבית צפויה להתייצב ברמה של 4.75% או 5.0% בממוצע, ברבעון השני של שנת 2024. עליית הרבית מגדילה את הוצאות המימון של משקי הבית והחברות העסקיות, אשר לצד העלייה באינפלציה, המייקרת את ההוצאות השוטפות, עלולה להכביד על מצבם הפיננסי של לווים, בהם לקוחות הבנק. הבנק בוחן את השפעות עליית האינפלציה ועליית הרבית החדה בשנים 2022 ו-2023 על מגזרי הפעילות השונים, ובפרט ההשפעה על כושר ההחזר של לקוחות הבנק, נכון למועד פרסום הדוחות לא נרשמה השפעה מהותית לרעה על הבנק. הבנק ממשיך לעקוב אחר השפעות עליית הרבית והמדד.

איכות האשראי של חשיפות אשראי (CR1)

א				ב	ג	ד
30 ביוני 2023						
יתרות ברוטו						
בעייתיים לא צוברים או בפיגור של 90 ימים או יותר				אחרים	הפרשות להפסדי אשראי או ירידות ערך	יתרות נטו
במיליוני ש"ח						
590	123,335	(1,347)	122,578	1 חובות, למעט איגרות חוב		
-	22,516	(1)	22,515	2 איגרות חוב		
55	46,203	(137)	46,121	3 חשיפות חוץ מאזניות		
645	192,054	(1,485)	191,214	4 סך הכל		

א				ב	ג	ד
30 ביוני 2022						
יתרות ברוטו						
בעייתיים לא צוברים או בפיגור של 90 ימים או יותר				אחרים	הפרשות להפסדי אשראי או ירידות ערך	יתרות נטו
במיליוני ש"ח						
626	118,211	(1,123)	117,714	1 חובות, למעט איגרות חוב		
-	14,579	(1)	14,578	2 איגרות חוב		
124	43,255	(109)	43,270	3 חשיפות חוץ מאזניות		
750	176,045	(1,233)	175,562	4 סך הכל		

א				ב	ג	ד
31 בדצמבר 2022						
יתרות ברוטו						
בעייתיים לא צוברים או בפיגור של 90 ימים או יותר				אחרים	הפרשות להפסדי אשראי או ירידות ערך	יתרות נטו
במיליוני ש"ח						
565	120,269	(1,197)	119,637	1 חובות, למעט איגרות חוב		
-	15,566	(1)	15,565	2 איגרות חוב		
59	43,768	(117)	43,710	3 חשיפות חוץ מאזניות		
624	179,603	(1,315)	178,912	4 סך הכל		

שיטות להפחתת סיכון אשראי (CR3) במיליוני ש"ח

30 ביוני 2023									
א	1א	2א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	
לא מובטחים	מובטחים								
סך הכל יתרה מאזנית	סך הכל יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום מובטח	
1	101,518	21,060	16,001	16,624	11,673	4,436	4,328	-	חובות, למעט איגרות חוב
2	22,515	-	-	-	-	-	-	-	איגרות חוב
3	124,033	21,060	16,001	16,624	11,673	4,436	4,328	-	סה"כ
4	498	92	27	90	25	2	2	-	מזה: בעייתיים לא צוברים או בפיגור של 90 ימים או יותר

30 ביוני 2022									
א	1א	2א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	
לא מובטחים	מובטחים								
סך הכל יתרה מאזנית	סך הכל יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום מובטח	
1	98,303	19,411	14,217	14,967	9,774	4,444	4,443	-	חובות, למעט איגרות חוב
2	14,578	-	-	-	-	-	-	-	איגרות חוב
3	112,881	19,411	14,217	14,967	9,774	4,444	4,443	-	סה"כ
4	593	33	8	30	5	2	2	-	מזה: בעייתיים לא צוברים או בפיגור של 90 ימים או יותר

31 בדצמבר 2022									
א	1א	2א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	
לא מובטחים	מובטחים								
סך הכל יתרה מאזנית	סך הכל יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום מובטח	
1	100,570	19,067	14,524	14,566	10,157	4,501	4,367	-	חובות, למעט איגרות חוב
2	15,565	-	-	-	-	-	-	-	איגרות חוב
3	116,135	19,067	14,524	14,566	10,157	4,501	4,367	-	סה"כ
4	532	33	7	31	5	2	2	-	מזה: בעייתיים לא צוברים או בפיגור של 90 ימים או יותר

הגישה הסטנדרטית - חשיפות לאחר הפחתת בטחונות (CRM) ולאחר מקדמי המרה לאשראי (CCF) , לפי סוגי נכסים ומשקלות סיכון (CR5) במיליוני ש"ח

30 ביוני 2023											
א	א1	ד	ה	ו	ז	ח	ט	א1	א	יג	סה"כ חשיפות אשראי (אחרי CCF ואחרי CRM)
0%	2%	20%	35%	50%	60%	75%	100%	150%	אחר		
סוגי הנכסים											
1	81,527	-	-	-	-	-	-	-	-	-	81,527
ריבוניות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית											
2	-	887	-	-	-	-	-	-	-	-	887
ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית											
3	-	4,775	-	42	-	-	2	-	-	-	4,819
בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))											
4	-	381	-	-	-	-	-	-	-	-	381
חברות ניירות ערך											
5	-	684	73	-	137	-	-	43,297	989	-	45,180
תאגידים											
6	-	-	-	-	-	24,649	35	-	-	-	24,684
חשיפות קמעונאיות ליחידים											
7	-	-	-	-	-	-	4,685	-	-	-	4,685
הלוואות לעסקים קטנים											
8	-	-	-	11,878	9,587	8,064	3,907	1,292	-	-	34,728
בביטחון נכס למגורים											
9	-	-	-	-	-	-	-	3,060	-	-	3,060
בביטחון נדל"ן מסחרי											
10	-	-	-	-	-	-	-	168	312	-	480
הלוואות בפיגור											
11	650	-	-	-	-	-	-	2,117	263	-	3,030
נכסים אחרים*											
11א	-	-	-	-	-	-	-	274	205	-	479
מזה: בגין מניות											
12	82,177	73	6,727	11,878	9,766	8,064	33,241	49,971	1,564	-	203,461
סך הכל											

היתרות בגילוי כוללות יתרות חוב מאזניות וחוז' מאזניות, למעט השקעות בתאגידים פיננסיים ומיסים נדחים מתחת לסף הניכוי הכפופים למשקל סיכון של 250%.

30 ביוני 2022											
א	א1	ד	ה	ו	ז	ח	ט	א1	א	יג	סה"כ חשיפות אשראי (אחרי CCF ואחרי CRM)
0%	2%	20%	35%	50%	60%	75%	100%	150%	אחר		
סוגי הנכסים											
1	70,781	-	-	-	-	-	-	-	-	-	70,781
ריבוניות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית											
2	-	1,135	-	-	-	-	-	-	-	-	1,135
ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית											
3	-	3,469	-	5	-	-	3	-	-	-	3,477
בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))											
4	-	608	-	-	-	-	-	-	-	-	608
חברות ניירות ערך											
5	-	719	79	-	123	-	-	41,982	-	-	42,903
תאגידים											
6	-	-	-	-	-	-	23,677	59	-	-	23,736
חשיפות קמעונאיות ליחידים											
7	-	-	-	-	-	-	4,966	-	-	-	4,966
הלוואות לעסקים קטנים											
8	-	-	-	11,998	9,809	7,739	4,513	231	-	-	34,290
בביטחון נכס למגורים											
9	-	-	-	-	-	-	-	2,622	-	-	2,622
בביטחון נדל"ן מסחרי											
10	-	-	-	-	-	-	-	247	335	-	582
הלוואות בפיגור											
11	673	-	-	-	-	-	-	2,618	243	-	3,534
נכסים אחרים*											
11א	-	-	-	-	-	-	-	718	161	-	879
מזה: בגין מניות											
12	71,454	79	5,931	11,998	9,937	7,739	33,156	47,762	578	-	188,634
סך הכל											

היתרות בגילוי כוללות יתרות חוב מאזניות וחוז' מאזניות, למעט השקעות בתאגידים פיננסיים ומיסים נדחים מתחת לסף הניכוי הכפופים למשקל סיכון של 250%.

ליום 31 בדצמבר 2022											
א	א1	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	יב	יג
0%	2%	10%	20%	35%	50%	60%	75%	100%	150%	אחר	סה"כ חשיפות אשראי (אחרי CCF ואחרי CRM)
סוגי הנכסים											
1	73,500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	73,500
ריבונות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית											
2	-	-	827	-	-	-	-	-	-	-	827
ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית											
3	-	-	3,965	-	1	-	2	-	-	-	3,968
בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))											
4	-	-	701	-	-	-	-	-	-	-	701
חברות ניירות ערך											
5	-	86	-	661	-	122	-	41,713	1,179	-	43,761
תאגידים											
6	-	-	-	-	-	-	23,682	32	-	-	23,714
חשיפות קמעונאיות ליחידים											
7	-	-	-	-	-	-	4,791	-	-	-	4,791
הלוואות לעסקים קטנים											
8	-	-	-	-	11,978	10,020	8,315	4,172	305	-	34,790
בביטחון נכס למגורים											
9	-	-	-	-	-	-	-	3,124	-	-	3,124
בביטחון נדל"ן מסחרי											
10	-	-	-	-	-	-	-	233	276	-	509
הלוואות בפיגור											
11	672	-	-	-	-	-	-	2,184	252	-	3,108
נכסים אחרים*											
11 א	-	-	-	-	-	-	-	371	182	-	553
*מזה: בגין מניות											
12	74,172	86	-	6,154	11,978	10,143	8,315	32,645	47,593	1,707	192,793
סך הכל											

היתרות בגילוי כוללות יתרות חוב מאזניות וחוב מאזניות, למעט השקעות בתאגידים פיננסיים ומיסים נדחים מתחת לסף הניכוי הכפופים למשקל סיכון של 250%.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק (במיליוני ש"ח)

30 ביוני 2023									
חובות (2) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) (3)					סיכון אשראי כולל (1)				
הפסדי אשראי (4)									
מזה: דירוג ביצוע אשראי (5)	מזה: סיכון אשראי בעייתי (6)	מזה: סיכון אשראי בעייתי (6)	מזה: סיכון אשראי לא צובר (6)	מזה: הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	סך הכל	סך הכל	סך הכל
פעילות לווים בישראל									
ציבור - מסחרי									
708	583	34	703	568	34	6	3	2	13
77	77	-	77	52	-	-	-	-	1
11,053	10,354	396	10,605	7,531	396	136	8	-	182
17,480	17,081	274	17,466	10,360	274	39	6	(7)	181
7,740	7,457	65	7,583	7,110	59	40	38	(3)	104
2,367	2,323	8	2,314	1,945	8	4	1	1	26
9,815	9,285	350	9,724	8,240	350	85	44	1	226
943	804	31	942	789	31	7	4	(1)	22
1,892	1,818	28	1,793	1,588	28	3	(1)	-	23
2,514	2,448	13	2,448	1,710	13	7	(1)	1	16
24,887	24,790	11	19,317	15,472	11	2	(11)	-	23
3,291	3,109	47	3,229	2,259	47	12	10	-	52
4,047	3,923	46	4,028	3,460	46	19	10	-	61
86,814	84,052	1,303	80,229	61,084	1,297	360	111	(6)	930
37,920	37,457	231	37,920	35,341	231	166	(4)	(1)	148
39,622	38,656	272	39,602	23,174	272	93	62	8	398
164,356	160,165	1,806	157,751	119,599	1,800	619	169	1	1,476
1,285	1,285	-	807	796	-	-	3	-	5
13,353	13,353	-	993	961	-	-	-	-	-
178,994	174,803	1,806	159,551	121,356	1,800	619	172	1	1,481
פעילות לווים בחו"ל									
575	546	-	470	429	-	-	(1)	-	3
2,875	2,875	-	2,175	2,140	-	-	-	-	-
9,266	9,266	-	-	-	-	-	-	-	-
12,716	12,687	-	2,645	2,569	-	-	(1)	-	3
164,931	160,711	1,806	158,221	120,028	1,800	619	168	1	1,479
4,160	4,160	-	2,982	2,936	-	-	3	-	5
22,619	22,619	-	993	961	-	-	-	-	-
191,710	187,490	1,806	162,196	123,925	1,800	619	171	1	1,484

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו, סיכון אשראי מאזני בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בסך 123,925 מיליון ש"ח, 22,515 מיליון ש"ח, 104 מיליון ש"ח, 794 מיליון ש"ח ו-44,372 מיליון ש"ח, בהתאמה.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (יתרת ההפרשה בגין מכשירים אלה, מוצגת במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(6) סיכון אשראי מאזני וחוב מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 141 מיליון ש"ח וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 6 מיליון ש"ח בגין הלוואות לדיור שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק (במיליוני ש"ח) (המשך)

31 בדצמבר 2022									
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾				
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾									
ייתר ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי לא צובר	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁶⁾	מזה: חובות ⁽²⁾	סך הכל	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁶⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סך הכל
פעילות לווים בישראל									
									ציבור - מסחרי
12	-	4	5	24	640	773	24	715	776
-	-	-	-	1	39	63	1	63	63
171	32	28	82	339	7,705	10,915	339	10,762	11,267
174	(2)	49	77	137	9,706	16,999	137	16,462	17,020
63	-	7	42	56	7,129	7,742	62	7,597	7,841
26	-	(7)	2	6	1,684	2,036	6	2,080	2,099
183	(5)	22	87	241	8,092	9,768	241	9,413	9,842
16	(2)	-	8	35	833	977	35	828	978
25	2	(22)	2	39	1,423	1,854	39	1,758	1,949
17	1	7	7	32	1,776	2,522	32	2,463	2,587
34	(9)	13	2	8	13,006	16,987	8	22,303	22,442
41	6	(21)	23	63	2,261	3,209	63	2,917	3,273
51	-	2	23	35	3,410	4,036	35	3,892	4,051
813	23	82	360	1,016	57,704	77,881	1,022	81,253	84,188
151	(1)	25	145	220	35,474	37,709	220	37,200	37,709
344	3	17	98	255	23,533	36,988	255	36,048	37,012
1,308	25	124	603	1,491	116,711	152,578	1,497	154,501	158,909
2	-	-	-	-	516	518	-	848	848
-	-	-	-	-	866	891	-	11,934	11,934
1,310	25	124	603	1,491	118,093	153,987	1,497	167,283	171,691
פעילות לווים בחו"ל									
4	4	(1)	-	-	445	484	-	549	562
-	-	-	-	-	2,296	2,328	-	2,957	2,957
-	-	-	-	-	-	-	-	3,683	3,683
4	4	(1)	-	-	2,741	2,812	-	7,189	7,202
1,312	29	123	603	1,491	117,156	153,062	1,497	155,050	159,471
2	-	-	-	-	2,812	2,846	-	3,805	3,805
-	-	-	-	-	866	891	-	15,617	15,617
1,314	29	123	603	1,491	120,834	156,799	1,497	174,472	178,893

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו, סיכון אשראי מאזני בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בסך 120,834 מיליון ש"ח, 15,565 מיליון ש"ח, 12 מיליון ש"ח, 747 מיליון ש"ח ו-41,735 מיליון ש"ח, בהתאמה.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (יתרת ההפרשה בגין מכשירים אלה, מוצגת במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(6) סיכון אשראי מאזני וחוב מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 135 מיליון ש"ח וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 10 מיליון ש"ח בגין הלוואות לדיור שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.

סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדירור וללא נגזרים)

הבנקים בקבוצה מעמידים אשראי צרכני למגוון משקי בית המורכבים בעיקרם מאוכלוסיות יעד המאופיינות ברמת סיכון נמוכה מהממוצע, בעיקר לקוחות שכירים, חלקם ממערכת החינוך וממערכת הביטחון. מדיניות האשראי לאנשים פרטיים משקפת את תיאבון הסיכון של הבנק וכוונותיו לגבי רמות הסיכון אשר ברצונו ליטול וכן את הפרופיל הרצוי לתיק האשראי לאנשים פרטיים והיקפו ביחס לתיק האשראי הכולל.

בחודש מאי 2023, זכה הבנק שוב במרכז למתן אשראי ושירותים בנקאיים לעובדי מערכת הביטחון לתקופה נוספת של 7 שנים המתחילה ביום 31 בדצמבר 2023 עם אופציה להארכה ב-3 שנים נוספות. במרכז נקבעו, בין היתר, התנאים למתן אשראי (ששונים מעט מהמרכז הקודם, בעיקר בקשר לאחריות משרד הביטחון, אשר צומצמה להלוואות השיקום בלבד) ולניהול חשבון לעובדי מערכת הביטחון והזכויות להפעלת סניפים במחנות צה"ל. הזכיה הנמשכת במרכז מאפשרת לבנק הזדמנויות עסקיות להרחבת פעילותו בקרב אוכלוסיית המרכז והגדלת חלקו באוכלוסיות נוספות.

להלן התפלגות סיכון האשראי לאנשים פרטיים בישראל:

יתרה ליום		שינוי לעומת			
30 ביוני	31 בדצמבר	30 ביוני	31 בדצמבר	2022	2023
2023	2022	2022	2022	2022	2023
במיליוני ש"ח					
5,898	5,577	5.8	5.747	2.6	
17,276	17,902	(3.5)	17,786	(2.9)	
23,174	23,479	(1.3)	23,533	(1.5)	
4,924	4,735	4.0	4,791	2.8	
8,124	7,661	6.0	7,954	2.1	
3,380	640	428.1	710	376.1	
16,428	13,036	26.0	13,455	22.1	
39,602	36,515	8.5	36,988	7.1	
22,262	22,018	1.1	22,297	(0.2)	
יתרות עו"ש ויתרות מנוצלות בכרטיסי אשראי הלוואות אחרות					
סך כל סיכון האשראי המאזני					
מסגרות עו"ש לא מנוצלות					
מסגרות כרטיסי אשראי לא מנוצלות					
סיכון אשראי חוץ מאזני אחר					
סך כל סיכון האשראי החוץ מאזני					
סך כל סיכון האשראי הכולל					
ממוצע היקף האשראי המאזני, כולל משיכת יתר בעו"ש, יתרות מנוצלות בכרטיסי אשראי והלוואות					

להלן התפלגות סיכון האשראי הבעייתי מסך החובות לאנשים פרטיים בישראל:

יתרה ליום		שינוי לעומת			
30 ביוני	31 בדצמבר	30 ביוני	31 בדצמבר	2022	2023
2023	2022	2022	2022	2022	2023
במיליוני ש"ח					
93	104	(10.6)	98	(5.1)	
179	158	13.3	157	14.0	
39,330	36,253	8.5	36,733	7.1	
39,602	36,513	8.5	36,988	7.1	
14	13	7.7	13	7.7	
95	81	17.3	76	6.7	
0.54%	(0.01%)		0.07%		
סיכון אשראי בעייתי לא צובר הכנסות רבית					
סיכון אשראי בעייתי צובר הכנסות רבית					
סיכון אשראי לא בעייתי					
סך כל סיכון האשראי					
מזה: חובות צוברים בפיגור של 90 ימים או יותר					
יתרת ארגוני החוב שבהסדר מתוך האשראי הבעייתי					
שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור*					

(*) על בסיס שנתי

לפרוט נוסף ראה פרק סיכון אשראי בסקירת הסיכונים בדוח ההנהלה והדירקטוריון ליום 30 ביוני 2023.

סיכונים בתיק ההלוואות לדיור

הבנק נוקט במדיניות אשראי מידתית המאושרת על ידי דירקטוריון הבנק ונבחנת מידי שנה ומתעדכנת על פי השינויים והתמורות בארץ, שינויים ברגולציה וכיו"ב. כחלק ממדיניות זו, הבנק עוקב באופן שוטף אחר ההתפתחויות בתיק המשכנתאות ונוקט במגוון אמצעים לשם ניהול הסיכונים בו. הסיכונים נבחנים בהתאם למדיניות שנקבעה לגבי תיאבון הסיכון בתחום המשכנתאות, הן ברמת העסקה הבודדת והן ברמה של כלל תיק המשכנתאות של הקבוצה. הבנק מנהל את הסיכונים, בין השאר, על-ידי השתת מגבלות בפרמטרים שונים, כגון שיעור המימון (LTV), שיעור ההחזר מההכנסה, שיעור ההלוואות בריבית משתנה, שיעור ההלוואות הניתנות לתקופות ארוכות (מעל 25 שנה) ועוד. בעת מתן משכנתא, הבנק בוחן את ההסתברות לכשל על-ידי שימוש במודל סטטיסטי וגם בוחן את יכולת החזר של הלקוח בתרחישים אפשריים של שינויי ריבית. הבנק נוקט משנה זהירות בנכסים בהם המצב הרישומי מורכב, תוך מתן משקל יתר לטיב הלקוח ולשיעור המימון. הבנק מבצע בקרה חודשית אחר התפתחות מאפייני הסיכון בתיק המשכנתאות, בהתאם למגבלות על פי פרמטרים במדיניות האשראי. בנוסף נעשה מעקב אחר השתנות היקף החוב הבעייתי בתיק המשכנתאות ואחר שיעור הפיגורים בו והשוואת הנתונים לאלו של כלל המערכת הבנקאית. כמו כן, הבנק ממשיך לעקוב אחר ההשפעות האפשריות על תיק המשכנתאות בשל ההתפתחויות האחרונות בסביבה המקרקעית כלכלית.

בששת החודשים הראשונים של שנת 2023 העמיד הבנק משכנתאות לציבור, בניטרול מיחזורים, בסכום כולל של 1,659 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-4,552 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 63.6%.

להלן נתונים לגבי מאפיינים שונים של אשראי לדיור שהעמיד הבנק- שיעור מסך הביצועים החדשים:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
30.6.22	30.9.22	31.12.22	31.3.23	30.6.23	
					מאפיינים
38.5%	39.7%	37.8%	35.5%	35.2%	שיעור מימון מעל 60%
0.0%	0.1%	0.3%	0.4%	0.3%	שיעור החזר מהכנסה מעל 40% (למטרת רכישה ובהחזר חודשי)
60.5%	63.6%	60.8%	58.1%	58.0%	שיעור בריבית משתנה
1.7%	2.9%	4.4%	4.7%	5.6%	שיעור ההלוואות לכל מטרה
10.8%	9.4%	9.2%	10.5%	8.5%	שיעור ההלוואות למטרת השקעה מסך רכישת הדירות
24.3	25.0	25.5	25.8	26.0	תקופת פירעון מקורית ממוצעת בשנים (למטרת רכישה ובהחזר חודשי)

לפרטים נוספים ראה פרק סקירת הסיכונים בדוח ההנהלה והדירקטוריון ליום 30 ביוני 2023.

סיכונים בענף הבינוי והנדל"ן

הבנק נוקט במדיניות אשראי מידתית שאושרה על ידי דירקטוריון הבנק, נבחנת מידי שנה ומתעדכנת על פי השינויים והתמורות בארץ, הן בתחום הנדל"ן בכלל והן בתחום האשראי בפרט, שינויים ברגולציה (כגון: הוראות המפקח על הבנקים ותקנות ממשלתיות) וכיו"ב. מדיניות זו באה לידי ביטוי בבחינת שיעור המימון, קביעת מגבלות שונות, ביצוע ניתוחי רגישות בליווי פרויקטים לבניה ובחינת שיעור ההון העצמי ודרישה למכירות והשכרות מוקדמות, וזאת על מנת לצמצם ככל הניתן את הסיכונים.

בנוסף, אימץ הבנק מדיניות פרטנית ביחס לתחומי הפעילות השונים בתחום הבינוי והנדל"ן, ובהם ליווי בניה למגורים, ליווי בניה לנכסים מניבים וכן אשראי למימון נדל"ן מניב ביעוד למשרדים, מסחר ותעשייה.

בחינת בקשות חדשות למימון נדל"ן בבנק מאופיינת בפרמטרים שונים, בין היתר, מיקום הנכס, פיזור גאוגרפי, ייעודו (מגורים / משרדים / מסחר / תעשייה), סוג העסקה (תמ"א / מחיר למשתכן / מחיר מטרם וכד'). כמו כן נבחנת רמת הסיכון הנגזרת בכל מימון בהתייחס לשיעור המימון, תקופת המימון, איכות הלוואה ואיתנותו. בהתייחס לכל האמור לעיל וכן פרמטרים נוספים, נקבעת רמת התמחור ורווחיות התיק.

מעבר לבדיקות הנעשות באופן שוטף, מקיים הבנק דיון תקופתי בכל תיקי האשראי בענף הבינוי והנדל"ן, ובוחן את מצב הפרויקטים וכן את רמת הסיכון בכל פרויקט ומצמצם חשיפות בהתאם. ככלל, בחינת הפרויקטים מתבצעת על בסיס חודשי ועל פי דוחות ביצוע המתקבלים מאת המפקח על הפרויקט, כאשר הסיכונים הנבחנים הם, הן ברמת סיכון השוק והן ברמת סיכון הביצוע. הבנק מקפיד לתמחר כל עסקה בהתאם לסיכון ולריתוק ההון הנדרש.

ההפרשה להפסדי אשראי מחושבת בהתאם להוראות המפקח על הבנקים ונקבעת גם עבור ענף הבינוי והנדל"ן, על פי מאפייניו. יצוין, כי בנוסף למדידה כמותית זו, בוחן הבנק מדי רבעון, באופן סובייקטיבי את הצורך בהגדלה נוספת של מקדמי ההפרשה לענף הבינוי והנדל"ן, בהתחשב בהתפתחויות בסביבה העסקית ואינדיקציות נוספות, הרלוונטיות לרמת הסיכון הגלומה בתיק האשראי, ובמידת הצורך, מגדיל את מקדמי ההפרשה הקבוצתית. בחינה נוספת מבוצעת גם עבור לווים ספציפיים, ובמידת הצורך, נרשמת גם הפרשה פרטנית. בחודשים האחרונים, נרשמה ירידה בביקוש לרכישת דירות וזאת, בין היתר, על רקע עליית האינפלציה והרביית הבנק עוקב באופן שוטף אחר המגמות וההשלכות הנובעות מהן. מדיניות הבנק המידתית, הביאה לכך שלא נרשמה השפעה מהותית, נכון להיום, על איכות התיק.

להלן נתונים על סיכון האשראי לציבור בענף הבינוי והנדל"ן בישראל:

31 בדצמבר	30 ביוני		
	2022	2023	
			במיליוני ש"ח
סיכון אשראי כולל⁽¹⁾			
נדל"ן שבנייתו לא הושלמה			
מזה: קרקע גולמית			
נדל"ן בתהליכי בניה			
נדל"ן שבנייתו הושלמה			
אחר ⁽²⁾			
סך הכל			
7,591	6,612	7,554	
5,366	4,733	5,779	
5,958	5,801	6,197	
5,946	6,381	5,690	
24,861	23,527	25,220	

(1) מזה: אשראי המובטח בנדל"ן למגורים בסך של 11,963 מיליון ש"ח (8,491 מיליון ש"ח מאזני ו-3,472 מיליון ש"ח חוץ מאזני), אשראי המובטח בנדל"ן לתעשייה בסך של 1,137 מיליון ש"ח (1,029 מיליון ש"ח מאזני ו-108 מיליון ש"ח חוץ מאזני) ואשראי המובטח בנדל"ן למסחר בסך של 6,404 מיליון ש"ח (5,603 מיליון ש"ח מאזני ו-801 מיליון ש"ח חוץ מאזני) (31.12.22 - 11,428 מיליון ש"ח, 1,075 מיליון ש"ח ו-6,412 מיליון ש"ח, בהתאמה).

(2) כולל אשראי ללווים בענף הבינוי והנדל"ן בישראל, להם בטחון שאינו נדל"ן, בעיקר פרויקטי תשתיות, ואשראי לחברות נדל"ן מניב.

שיעור האשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מסך סיכון האשראי בענף הבינוי והנדל"ן ליום 30 ביוני 2023 עמד על 2.7%, בהשוואה ל-3.2% ליום 31 בדצמבר 2022.

שיעור האשראי הבעייתי מסיכון האשראי הכולל בענף הבינוי והנדל"ן ליום 30 ביוני 2023 עמד על 1.3%, בהשוואה ל-0.8% ליום 31 בדצמבר 2022.

חלק 5 א - סיכון אשראי של צד נגדי

סיכון אשראי של צד נגדי הוא הסיכון שהצד הנגדי לעסקה יכנס לכשל טרם מועד הסילוק הסופי של התשלומים בגין העסקה. הפסד כלכלי ייגרם אם בעת כניסתו של הצד הנגדי למצב של כשל, יהיו עסקאות עמו בעלות ערך כלכלי חיובי לבנק. סיכון אשראי צד נגדי בבנק נגרם עקב פעילות בנגזרים מול מוסדות פיננסיים.

בניגוד לחשיפת האשראי, בה החשיפה היא חד צדדית והבנק נושא לבדו בסיכון להפסד, סיכון צד נגדי יוצר סיכון דו צדדי להפסד וזאת בהתאם להיות ערך העסקה חיובי או שלילי עבור כל אחד מצדדי העסקה. שווי השוק של העסקאות אינו וודאי והוא יכול להשתנות לאורך חיי העסקה בשל שינויים בפרמטרים הרלוונטיים בשוק.

החל מיום 1 ביולי 2022 הנתונים המתייחסים לסיכון אשראי צד נגדי מחושבים בהתאם להוראת ניהול בנקאי A203 על פי גישת SA-CCR.

ניתוח חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי גישה פיקוחית (CCR1) במיליוני ש"ח

30 ביוני 2023					
א	ב	ד	ה	ו	
עלות שחלוף	חשיפה פוטנציאלית עתידית	Alpha ששימש לצורך חישוב EAD רגולטורי	EAD לאחר CRM	RWA	
847	2,251	1.4	4,337	1,568	1 הגישה הסטנדרטית לסיכון אשראי צד נגדי- SA-CCR (עבור נגזרים)
-	-	-	-	-	3 הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקאות מימון ניירות ערך (SFT))
847	2,251		4,337	1,568	6 סך הכל

30 ביוני 2022					
א	ב	ה	ו		
עלות שחלוף	חשיפה פוטנציאלית עתידית	EAD לאחר CRM	RWA		
2,117	1,592	2,557	793		1 שיטת החשיפה הנוכחית (עבור נגזרים)
-	-	-	-		3 הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקאות מימון ניירות ערך (SFT))
2,117	1,592	2,557	793		6 סך הכל

31 בדצמבר 2022					
א	ב	ד	ה	ו	
עלות שחלוף	חשיפה פוטנציאלית עתידית	Alpha ששימש לצורך חישוב EAD רגולטורי	EAD לאחר CRM	RWA	
778	1,518	1.4	3,214	1,128	1 הגישה הסטנדרטית לסיכון אשראי צד נגדי- SA-CCR (עבור נגזרים)
-	-	-	-	-	3 הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקאות מימון ניירות ערך (SFT))
778	1,518		3,214	1,128	6 סך הכל

הקצאת הון בגין התאמת שערוך לסיכון אשראי (CVA) (CCR2) במיליוני ש"ח

א	ב	א	ב	א	ב
30 ביוני 2023	30 ביוני 2022	30 ביוני 2023	30 ביוני 2022	31 בדצמבר 2022	31 בדצמבר 2022
EAD לאחר CRM	RWA	EAD לאחר CRM	RWA	EAD לאחר CRM	RWA
4,335	738	2,437	523	3,214	553
3 סך כל התיקים שמחשבים בגינם CVA לפי הגישה הסטנדרטית					

**הגישה הסטנדרטית - חשיפות לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לאחר הפחתת בטחונות (CRM) לפי תיק פיקוחי
ומשקלות סיכון (CCR3) (במיליוני ש"ח)**

ליום 30 ביוני 2023									
א	א1	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט
0%	2%	10%	20%	50%	75%	100%	150%	אחר	סך חשיפת אשראי
סוגי הנכסים									
1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	54	-	-	-	-	-	54
-	-	-	377	-	-	-	-	-	377
-	-	-	2,992	-	-	-	-	-	2,992
-	18	-	1	22	-	797	-	-	838
-	-	-	-	-	-	73	-	-	73
-	-	-	-	-	-	2	-	-	2
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	18	-	3,424	22	-	872	-	-	4,337
סך הכל									
ליום 30 ביוני 2022									
א	א1	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט
0%	2%	10%	20%	50%	75%	100%	150%	אחר	סך חשיפת אשראי
סוגי הנכסים									
4	-	-	-	-	-	-	-	-	4
-	-	-	13	-	-	-	-	-	13
-	-	-	188	-	-	-	-	-	188
-	-	-	1,740	-	-	-	-	-	1,740
-	142	-	68	26	-	348	-	-	584
-	-	-	-	-	-	27	-	-	27
-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	142	-	2,009	26	-	376	-	-	2,557
סך הכל									

ליום 31 בדצמבר 2022

ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א	א	סך חשיפת אשראי
	אחר	150%	100%	75%	50%	20%	10%	2%	0%	
סוגי הנכסים										
23	-	-	-	-	-	-	-	-	23	ריבוניות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית
52	-	-	-	-	-	52	-	-	-	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
304	-	-	-	-	-	304	-	-	-	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))
2,184	-	-	-	-	-	2,184	-	-	-	חברות ניירות ערך
610	-	-	572	-	13	1	-	24	-	תאגידים
39	-	-	39	-	-	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים
2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	בביטחון נכס למגורים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	הלוואות בפיגור
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	נכסים אחרים
3,214	-	-	613	-	13	2,541	-	24	23	סך הכל

הרכב הביטחון בגין חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) (CCR5) (במיליוני ש"ח)

ליום 30 ביוני 2023

ו	ה	ד	ג	ב	א	
ביטחון שמשמש בעסקאות (SFTS) למימון ניירות ערך						
ביטחון שמשמש בעסקאות נגזרים						
שווי הוגן של ביטחון שהתקבל		שווי הוגן של ביטחון שהופקד		שווי הוגן של ביטחון שהתקבל		
מנותק		מנותק		לא מנותק		
104		9		-		מזומן - מטבע מקומי
-		560		362		מזומן - מטבעות אחרים
-		-		-		חוב ריבוני מקומי
104		-		-		חוב ריבוני אחר
-		-		-		חוב של סוכנות ממשלתית
-		-		-		אגרות חוב קונצרניות
-		-		-		מניות
-		-		-		ביטחון אחר
104		569		362		סך הכל

ליום 30 ביוני 2022

ו	ה	ד	ג	ב	א	
ביטחון שמשמש בעסקאות (SFTS) למימון ניירות ערך						
ביטחון שמשמש בעסקאות נגזרים						
שווי הוגן של ביטחון שהתקבל		שווי הוגן של ביטחון שהופקד		שווי הוגן של ביטחון שהתקבל		
מנותק		מנותק		לא מנותק		
289		7		317		מזומן - מטבע מקומי
-		2,170		95		מזומן - מטבעות אחרים
-		675		318		חוב ריבוני מקומי
289		123		42		חוב ריבוני אחר
-		-		-		חוב של סוכנות ממשלתית
-		-		18		אגרות חוב קונצרניות
-		-		143		מניות
-		-		-		ביטחון אחר
289		2,975		933		סך הכל

א	ב	ג	ד	ה	ו
ביטחון שמשמש בעסקאות נגזרים					
שווי הוגן של ביטחון שהתקבל			שווי הוגן של ביטחון שהופקד		
מנותק	לא מנותק		מנותק	לא מנותק	
-	76	-	-	-	12
-	1,614	-	259	-	-
-	-	-	-	12	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	1,690	-	259	12	12
סך הכל					

חלק 6 - סיכון שוק

סיכון שוק (סיכון פיננסי) הינו סיכון קיים או עתידי להפסד או לירידת ערך הנובעים משינוי בשווי הכלכלי של מכשיר פיננסי, תיק מסוים או קבוצת תיקים וברמה הכוללת, עקב שינויים במחירים, שערי מטבע, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים, ובכללם: סיכון ריבית, סיכון מטבע, סיכון אינפלציה, סיכון מחיר מניות וסיכון תגודתיות.

סביבת האינפלציה בעולם מוסיפה להיות גבוהה אך ניכר כי ישנה האטה בקצב האינפלציה, על רקע העלאות הריבית. האינפלציה בישראל נמוכה ביחס למדינות ה-OECD, כאשר הציפיות בשוק המקומי הן שהאינפלציה בארץ תגיע ליעד של בנק ישראל לקראת תחילת השנה הבאה. הבנק נוקט במגוון פעולות על מנת להתמודד עם השפעות השינויים ברבית ובאינפלציה על לקוחותיו, ובכללם ביצוע מבחני רגישות ובדיקות שוטפות הבוחנות את כושר ההחזר של הלקוחות, לפי מגזרי הפעילות השונים, תוך טיפול פרטני בהתאם לממצאים.

כמו כן, הבנק נוקט בפעולות נוספות על מנת להתמודד עם ההשפעות של השינויים כאמור, לרבות עדכוני הנחות למודלים שונים בתחומי האשראי וסיכוני שוק וביצוע עסקאות לניהול החשיפה במגזר הצמוד מדד.

הבנק ממשיך לעקוב אחר ההתפתחויות השונות במצב המאקרו כלכלי ולנקוט בפעולות ככל שיידרש.

סיכוני שוק בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים

במסגרת יישום הוראות באזל הקבוצה מיישמת את הגישה הסטנדרטית בגין החשיפה לסיכוני שוק. להלן פרוט נכסי סיכון בגין רכיבי סיכון השוק:

סיכון שוק בשיטה הסטנדרטית (MR1)

א			ב	ג
30 ביוני 2023			30 ביוני 2022	31 בדצמבר 2022
סכומים במיליוני ש"ח				
מוצרים ישירים (outright products)				
1	סיכון שיעור ריבית (כללי וספציפי)	483	445	489
2	סיכון פוזיציה במניות (כללי וספציפי)	1	1	1
3	סיכון שער חליפין	449	122	282
4	סיכון סחורות	-	-	-
אופציות				
5	הגישה הפשוטה	-	-	-
6	גישת דלתה-פלוס	-	-	-
7	גישת התרחישים	47	86	17
8	איגוח	-	-	-
9	סך הכל	980	654	789

חלק 7 - סיכון נזילות

סיכון הנזילות הינו סיכון שהבנק יתקשה לעמוד בהתחייבויותיו בשל משיכות בלתי צפויות של פיקדונות הציבור, ביקוש בלתי צפוי לאשראי ואי ודאות לגבי זמינות המקורות, והתחייבויות בלתי צפויות אחרות, לרבות ירידה חדה בשווי הנכסים הנזילים שעומדים לרשות הבנק. התממשות הסיכון עלולה לגרום לבנק מחסור באמצעים נזילים, אשר בגינו יאלץ הבנק לממש נכסים במחירים הנמוכים ממחירי שוק ו/או לגייס מקורות במחיר הגבוה ממחיר שוק ובמקרי קיצון אף להוות סכנה ליציבותו של הבנק.

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 - "יחס כיסוי הנזילות", ואת הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 222 "יחס מימון יציב נטו NSFR", המאמצות את המלצות ועדת באזל בנושא זה. כמו, כן הבנק פועל בהתאם לעקרונות שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 342 - "ניהול סיכון הנזילות", בין היתר באמצעות מדדים כמותיים לניטור אחר מצב הנזילות, ביצוע תרחישי קיצון ועוד.

על רקע השינויים בסביבה המאקרו-כלכלית, הבנק ממשיך לבצע מעקב הדוק, ופעולות בקרה וניטור אחר יחסי הנזילות.

יחס כיסוי הנזילות של הקבוצה לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני 2023 עמד על 134%, בהשוואה ל-131% בשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרץ 2023.

יחס כיסוי הנזילות המינימלי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים הינו 100%.

למידע נוסף בדבר יחס כיסוי הנזילות ראו באור 8 לתמצית הדוחות הכספיים.

להלן פירוט רכיבי יחס כיסוי הנזילות הממוצע (LIQ1) :

א		ב	
לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני 2023 *		לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני 2023 *	
סך ערך לא משוקלל (ממוצע)		סך ערך משוקלל (ממוצע)	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
64,372		64,372	
90,328		5,740	
29,162		1,458	
32,144		3,411	
29,022		871	
69,642		56,827	
69,596		56,781	
46		46	
29,864		4,426	
825		825	
29,039		3,601	
36		36	
11,034		328	
67,357		67,357	
62		-	
20,866		17,428	
7,405		1,775	
28,333		19,203	
64,372		64,372	
48,154		48,154	
134%		134%	
סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)		סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)	
1		סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)	
תזרימי מזומנים יוצאים		תזרימי מזומנים יוצאים	
2		פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים	
3		מזה: פיקדונות יציבים	
4		פיקדונות פחות יציבים	
4		פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראת ניהול בנקאי תקין 221)	
5		מימון סיטונאי בלתי מובטח	
6		מזה: פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)	
8		חובות לא מובטחים	
10		דרישות נזילות נוספות	
11		מזה: תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות	
13		קווי אשראי ונזילות	
14		מחויבויות מימון חוזיות אחרות	
15		מחויבויות מימון מותנות אחרות	
16		סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים	
תזרימי מזומנים נכנסים		תזרימי מזומנים נכנסים	
17		הלוואות מובטחות (למשל עסקאות מכר חוזר)	
18		תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן	
19		תזרימי מזומנים נכנסים אחרים	
20		סך הכל תזרימי מזומנים נכנסים	
21		סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)	
22		סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו	
23		יחס כיסוי נזילות	

*במונחים של ממוצעים פשוטים של 74 תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.

א		ב
לשלושת החודשים שנתיים		ב
ביום 30 ביוני 2022 *		ב
סך ערך לא משוקלל (ממוצע)	סך ערך לא משוקלל (ממוצע)	סך ערך משוקלל (ממוצע)
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
1	סך הכל נכסים נדילים באיכות גבוהה (HQLA)	51,229
2	תזרימי מזומנים יוצאים	
3	פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים	6,242
4	מזה: פיקדונות יציבים	1,528
4	פיקדונות פחות יציבים	4,237
4	פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראת ניהול בנקאי תקין 221)	477
5	מימון סיטונאי בלתי מובטח	46,691
6	מזה: פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)	46,663
8	חובות לא מובטחים	28
10	דרישות נדילות נוספות	4,298
11	מזה: תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות	677
13	קווי אשראי ונדילות	3,621
14	מחויבויות מימון חוזיות אחרות	32
15	מחויבויות מימון מותנות אחרות	330
16	סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים	57,593
17	תזרימי מזומנים נכנסים	
17	הלוואות מובטחות (למשל עסקאות מכר חוזר)	-
18	תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן	15,047
19	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים	1,420
20	סך הכל תזרימי מזומנים נכנסים	16,467
21	סך הכל נכסים נדילים באיכות גבוהה (HQLA)	51,229
22	סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו	41,126
23	יחס כיסוי נדילות	125%

*במונחים של ממוצעים פשוטים של 73 תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.

א		ב
לשלושת החודשים שנתיים		ביום 31 בדצמבר 2022 *
סך ערך לא משוקלל (ממוצע)	סך ערך משוקלל (ממוצע)	במיליוני ש"ח
88,334	53,642	
30,380	5,967	
35,946	1,519	
22,008	3,788	
63,812	660	
63,812	48,866	
-	48,866	
29,066	-	
868	4,957	
28,198	868	
42	4,089	
10,919	42	
26,665	336	
392	60,168	
19,822	-	
6,451	16,254	
26,665	1,615	
21	17,869	
22	53,642	
23	42,299	
	127%	

*במונחים של ממוצעים פשוטים של 79 תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.

יחס מימון יציב נטו לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 222 (NSFR):

יחס מימון יציב נטו - NSFR, מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 222, אשר קובעת את אופן חישוב היחס כפי שנקבע ברפורמת באזל וו של ועדת באזל (BCBS). מטרת יחס המימון היציב נטו הינה לשפר את עמידות פרופיל סיכון הנזילות של התאגידים הבנקאיים בטווח הארוך באמצעות דרישה מתאגידים בנקאיים לשמור על פרופיל מימון יציב בהתאם להרכב נכסיהם המאזניים ולפעילויותיהם החוץ מאזניות. היחס מגביל הסתמכות יתר של התאגידים הבנקאיים על מימון סיטונאי קצר טווח.

יחס המימון היציב נטו מכיל שני מרכיבים: פריטי מימון יציב זמין ופריטי מימון יציב נדרש. מימון יציב זמין מוגדר כחלק מההון ומההתחייבויות שניתן להסתמך עליו על פני אופק הזמן המובא בחשבון ביחס המימון היציב נטו, המשתרע על פני שנה אחת. סכום המימון היציב הנדרש הוא פונקציה של מאפייני הנזילות והתקופות הנותרות לפירעון של הנכסים השונים המוחזקים על ידי הבנק, וכן של החשיפות החוץ-מאזניות.

החל מ-31.12.2021 (מועד יישום ההוראה), הבנק נדרש לעמוד ביחס מימון יציב נטו השווה או גדול ל-100%, על בסיס שוטף.

יחס המימון יציב נטו של קבוצת הבנק ליום 30 ביוני 2023 עמד על 134%, בהשוואה ל-133% ביום 31 במרץ 2023.

להלן פרוט רכיבי יחס מימון יציב נטו (NSFR) :

על בסיס מאוחד ליום: 30.6.23				
א	ב	ג	ד	ה
ערך לא משוקלל לפי תקופות לפירעון				
ללא מועד פרעון ⁽¹⁾	עד 6 חודשים	מ-6 חודשים עד שנה	שנה או יותר	ערך משוקלל
12,451			2,354	14,806
12,451			2,354	14,806
83,073	6,450	1,476		84,961
51,907	6,401	1,198		56,590
31,166	49	278		28,371
27,085	4,363	5,330		20,494
27,085	4,363	5,330		20,494
421	62,373	237	1,012	586
150				
271	62,373	237	1,012	586
				120,847
63,950	4,365	5,272	2,509	
185			92	
26,705	11,350	73,507	76,037	
				10
10,780	1,552	2,786	5,179	
14,521	8,764	36,578	43,008	
307	9	1,275	986	
1,029	965	33,268	27,044	
455	443	11,158	7,702	
271	69	875	796	
10,722	208	5,300	9,573	
1,559				1,325
				417
				30
9,163	208	5,300		7,801
46,282				2,197
				90,408
				134%

פריטי מימון יציב זמין (AFS)	
הון:	1
- הון פיקוחי	2
- מכשירי הון אחרים	3
פקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים:	4
- פקדונות יציבים	5
- פקדונות פחות יציבים	6
מימון סיטונאי:	7
- פקדונות לצרכים תפעוליים	8
מימון סיטונאי אחר	9
התחייבויות עם נכסים תואמים בעלי תלות הדדית	10
התחייבויות אחרות:	11
- התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו	12
- כל יתר ההתחייבויות וההון שלא נכללו בקטגוריות לעיל	13
סך מימון יציב זמין (AFS)	14
פריטי מימון יציב נדרש (RSF)	
סך נכסים נזילים באיכות גבוהה לפי יחס מימון יציב נטו (HQLA)	15
פקדונות המוחזקים במוסדות פיננסיים אחרים למטרות תפעוליות	16
הלוואות וניירות ערך הנפרעים כסדרם	17
- הלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שמובטחות על ידי נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 1	18
- הלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שמובטחות על ידי נכסים נזילים באיכות גבוהה שאינם ברמה 1 והלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שאינם מובטחות	19
- הלוואות ללקוחות סיטונאיים שאינם פיננסיים הנפרעות כסדרן, הלוואות ללקוחות קמעונאיים ולעסקים קטנים, והלוואות לריבונות, לבנקים מרכזיים ולישויות סקטור ציבורי	20
מזה: עם משקל סיכון של 35% או פחות על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203	21
- הלוואות לדיור המובטחות במשכנתא שנפרעות כסדרן	22
מזה: עם משקל סיכון של 35% או פחות על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203	23
- ניירות ערך שאינם בכשל ושאין כשירים להיחשב נכסים נזילים באיכות גבוהה, לרבות מניות נסחרות בבורסה	24
נכסים עם הקבלה להתחייבויות בעלות תלות הדדית	25
נכסים אחרים:	26
- סחורות הנסחרות פיזית, לרבות זהב	27
- נכסים שהופקדו כביטחון ראשוני לחוזי נגזרים והעמדות לטובת קרן למימון כשל (default fund) של צדדים נגדיים מרכזיים (CCPs)	28
- נכסים בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו	29
- התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו לפני ניכוי בטחונות משתנים שהופקדו	30
- כל יתר הקטגוריות של הנכסים שלא נכללו בקטגוריות לעיל	31
פריטים חוץ מאזניים	32
סך מימון יציב נדרש (RSF)	33
יחס מימון יציב נטו (NFSR) (%)	34

⁽¹⁾ פריטים שידווחו במסגרת הטור "ללא מועד פירעון" הינם פריטים ללא מועד פירעון מוגדר. זה כולל, אך לא מוגבל, לפריטים כגון הון צמית, פיקדונות ללא מועד פירעון, פוזיציות בחסר, פוזיציות בעלות מועד פירעון פתוח, מניות שאינן כשירות להיחשב כנכסים נזילים באיכות גבוהה וסחורות הנסחרות פיזית.

על בסיס מאוחד ליום: 30.6.22				
א	ב	ג	ד	ה
ערך לא משוקלל לפי תקופות לפירעון				
ללא מועד פרעון ⁽¹⁾	עד 6 חודשים	מ-6 חודשים עד שנה	שנה או יותר	ערך משוקלל
11,014			1,781	12,795
11,014			1,781	12,795
	85,607	2,237	1,294	82,745
	45,631	2,197	1,043	46,480
	39,975	41	251	36,265
	33,085	2,597	8,203	25,369
	33,085	2,597	8,203	25,369
908	43,458	235	1,151	587
654				
254	43,458	235	1,151	587
				121,496
	54,673	861	6,256	4,470
	175			88
	25,802	8,417	74,200	75,049
	289			29
	8,922	436	2,128	3,684
	14,884	6,881	38,562	43,929
	161	20	1,268	915
	1,075	1,042	32,538	26,532
	468	455	10,921	7,560
	632	58	972	875
3,606	9,751	255	4,921	8,890
	1,558	51	777	2,109
744				92
706				140
2,157	8,192	204	4,144	6,549
	43,509			2,080
				90,577
				134%

1	פריטי מימון יציב זמין (AFS)
2	הון:
3	- הון פיקוחי
3	- מכשירי הון אחרים
4	פקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים:
5	- פקדונות יציבים
6	- פקדונות פחות יציבים
7	מימון סיטונאי:
8	- פקדונות לצרכים תפעוליים
9	מימון סיטונאי אחר
10	התחייבויות עם נכסים תואמים בעלי תלות הדדית
11	התחייבויות אחרות:
12	- התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו
13	- כל יתר ההתחייבויות וההון שלא נכללו בקטגוריות לעיל
14	סך מימון יציב זמין (AFS)
	פריטי מימון יציב נדרש (RSF)
15	סך נכסים נזילים באיכות גבוהה לפי יחס מימון יציב נטו (HOLA)
16	פקדונות המוחזקים במוסדות פיננסיים אחרים למטרות תפעוליות
17	הלוואות וניירות ערך הנפרעים כסדרם
18	- הלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שמובטחות על ידי נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 1
19	- הלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שמובטחות על ידי נכסים נזילים באיכות גבוהה שאינם ברמה 1 והלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שאינן מובטחות
20	- הלוואות ללקוחות סיטונאיים שאינם פיננסיים הנפרעות כסדרן, הלוואות ללקוחות קמעונאיים ולעסקים קטנים, והלוואות לריבונות, לבנקים מרכזיים ולישויות סקטור ציבורי
21	מזה: עם משקל סיכון של 35% או פחות על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203
22	-הלוואות לדיור המובטחות במשכנתא שנפרעות כסדרן
23	מזה: עם משקל סיכון של 35% או פחות על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203
24	- ניירות ערך שאינם בכשל ושאינם כשירים להיחשב נכסים נזילים באיכות גבוהה, לרבות מניות נסחרות בבורסה
25	נכסים עם הקבלה להתחייבויות בעלות תלות הדדית
26	נכסים אחרים:
27	- סחורות הנסחרות פיזית, לרבות זהב
28	- נכסים שהופקדו כביטחון ראשוני לחו"זי נגזרים והעמדות לטובת קרן למימון כשל (default fund) של צדדים נגדיים מרכזיים (CCPs)
29	- נכסים בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו
30	- התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו לפני ניכוי בטחונות משתנים שהופקדו
31	- כל יתר הקטגוריות של הנכסים שלא נכללו בקטגוריות לעיל
32	פריטים חוץ מאזניים
33	סך מימון יציב נדרש (RSF)
34	יחס מימון יציב נטו (NFSR) (%)

על בסיס מאוחד ליום: 31.12.22					א	ב	ג	ד	ה
פריטי מימון יציב זמין (AFS)					ללא מועד פרעון ⁽¹⁾	עד 6 חודשים	מ-6 חודשים עד שנה	שנה או יותר	ערך משוקלל
1	הון:	11,711						2,296	14,007
2	- הון פיקוחי	11,711						2,296	14,007
3	- מכשירי הון אחרים								
4	פקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים:								
5	- פקדונות יציבים								
6	- פקדונות פחות יציבים								
7	מימון סיטונאי:								
8	- פקדונות לצרכים תפעוליים								
9	מימון סיטונאי אחר								
10	התחייבויות עם נכסים תואמים בעלי תלות הדדית								
11	התחייבויות אחרות:								
12	- התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו								
13	- כל יתר ההתחייבויות וההון שלא נכללו בקטגוריות לעיל								
14	סך מימון יציב זמין (AFS)								
פריטי מימון יציב נדרש (RSF)									
15	סך נכסים נזילים באיכות גבוהה לפי יחס מימון יציב נטו (HOLA)								
16	פקדונות המוחזקים במוסדות פיננסיים אחרים למטרות תפעוליות								
17	הלוואות וניירות ערך הנפרעים כסדרם								
18	- הלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שמובטחות על ידי נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 1								
19	- הלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שמובטחות על ידי נכסים נזילים באיכות גבוהה שאינם ברמה 1 והלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שאינם מובטחות								
20	- הלוואות ללקוחות סיטונאיים שאינם פיננסיים הנפרעות כסדרן, הלוואות ללקוחות קמעונאיים ולעסקים קטנים, והלוואות לריבנויות, לבנקים מרכזיים ולישויות סקטור ציבורי								
21	מזה: עם משקל סיכון של 35% או פחות על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203								
22	-הלוואות לדירור המובטחות במשכנתא שנפרעות כסדרן								
23	מזה: עם משקל סיכון של 35% או פחות על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203								
24	- ניירות ערך שאינם בכשל ושאינם כשירים להיחשב נכסים נזילים באיכות גבוהה, לרבות מניות נסחרות בבורסה								
25	נכסים עם הקבלה להתחייבויות בעלות תלות הדדית								
26	נכסים אחרים:								
27	- סחורות הנסחרות פיזית, לרבות זהב								
28	- נכסים שהופקדו כביטחון ראשוני לחוזי נגזרים והעמדות לטובת קרן למימון כשל (default fund) של צדדים נגדיים מרכזיים (CCPs)								
29	- נכסים בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו								
30	- התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו לפני ניכוי בטחונות משתנים שהופקדו								
31	- כל יתר הקטגוריות של הנכסים שלא נכללו בקטגוריות לעיל								
32	פריטים חוץ מאזניים								
33	סך מימון יציב נדרש (RSF)								
34	יחס מימון יציב נטו (NFSR) (%)								

(1) פריטים שידווחו במסגרת הטור "ללא מועד פירעון" הינם פריטים ללא מועד פירעון מוגדר. זה כולל, אך לא מוגבל, לפריטים כגון הון צמית, פיקדונות ללא מועד פירעון, פוזיציות בחסר, פוזיציות בעלות מועד פירעון פתוח, מניות שאינן כשירות להיחשב כנכסים נזילים באיכות גבוהה וסחורות הנסחרות פיזית

הרכב הנכסים הנזילים באיכות גבוהה (במיליוני ש"ח)

ממוצע לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר 2022*	יתרה ליום 31 בדצמבר 2022	ממוצע לרבעון הדוח *	יתרה לתאריך הדוח	
53,613	57,217	64,351	68,204	נכסי רמה 1
11	12	12	12	נכסי רמה 2א
18	17	9	9	נכסי רמה 2ב
53,642	57,246	64,372	68,225	סך הכל HQLA

* במנחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.

אלי כהן
סמנכ"ל, מנהל סיכונים ראשי

סמיר בר-צדיק
מנהל כללי

רון לבקוביץ
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוח על הסיכונים: 15 באוגוסט 2023